

Libor Klimek

leges

Aplikačné otázky práva na informácie v trestnom konaní na európskej úrovni

teoretik

Libor Klimek

Aplikačné otázky práva na informácie v trestnom konaní na európskej úrovni

Vzor citace:

Klímek, L. *Aplikačné otázky práva na informácie v trestnom konaní na európskej úrovni*. Praha: Leges, 2024. 59 s.

Autor:

doc. JUDr. et PhDr. mult. Libor Klímek, PhD., Dr. h. c.

Recenzenti:

doc. JUDr. Bystrík Šramel, PhD. – Fakulta sociálnych vied Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, prorektor univerzity

mjr. doc. PhDr. JUDr. Mgr. Jozef Medelský, PhD. – Akadémia Policajného zboru v Bratislave, vedúci Katedry verejnoprávných vied

JUDr. Lukáš Michalov, PhD. mult. – Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, člen Katedry trestného práva; advokát

Monografia bola publikovaná v rámci projektu VEGA č. 1/0100/24 „Zavedenie európskych trestných činov do právneho poriadku Slovenskej republiky“.

Aplikačné otázky práva na informácie v trestnom konaní na európskej úrovni	Rozsah diela: 3,36 AH
---	-----------------------

Vydalo Nakladatelství Leges, s. r. o., Lublaňská 4/61, Praha 2,
v roce 2024 jako svou 974. publikaci.

Edice Teoretik

Vydání první

Návrh obálky Michaela Vydrová

Sazba Lucie Kuthanová

www.knihyleges.cz

© Libor Klímek, 2024

ISBN 978-80-7502-773-3 (e-book)

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Klimek, Libor, 1985-

Aplikačné otázky práva na informácie v trestnom konaní na európskej úrovni /
Libor Klimek. -- Vydání první. -- Praha : Leges, 2024. -- 1 online zdroj. -- (Teoretik)
Obsahuje bibliografii a bibliografické odkazy

ISBN 978-80-7502-773-3 (online ; pdf)

* 343.13 * 342.727 * 341.171(4) * 340.132 * 347.951 * (4) * (048.8) * 08/09:004

- Soudní dvůr Evropské unie
- trestní řízení -- země Evropské unie
- právo na informace -- země Evropské unie
- evropské právo
- aplikace práva -- země Evropské unie
- soudní rozhodnutí a stanoviska -- země Evropské unie
- monografie
- elektronické knihy

343 - Trestní právo [16]

Obsah

Zoznam použitých skratiek	5
Úvod	6
Kapitola 1 Právo na informácie ako jedno zo základných práv v trestnom konaní.	8
1.1 Zakotvenie procesných práv v trestnom konaní na európskej úrovni	8
1.2 Právo na informácie ako procesné právo v trestnom konaní na európskej úrovni	10
Kapitola 2 Právo na informácie o obvinení v trestnom konaní: rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15 – Nikolaj Kolev a iní („Kolev I“)	14
2.1 Návrh na začatie konania	14
2.3 Analýza Súdneho dvora	22
2.4 Výrok rozhodnutia	28
Kapitola 3 Právo na informácie o obvinení v trestnom konaní: rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-704/18 – Nikolaj Kolev a iní („Kolev II“)	30
3.1 Návrh na začatie konania	30
3.2 Skutkový stav a prejudiciálna otázka	30
3.3 Analýza Súdneho dvora	34
3.4 Výrok rozhodnutia	38
Kapitola 4 Právo na informácie v trestnom stíhaní za vedenie motorového vozidla bez vodičského oprávnenia: rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-615/18 – U. Y.	39
4.1 Návrh na začatie konania	39
4.2 Skutkový stav a prejudiciálne otázky	39
4.3 Analýza Súdneho dvora	44
4.4 Výrok rozhodnutia	50
Záver	52
Použité zdroje.	55
O autorovi	58

Zoznam použitých skratiek

EÚ	Európska únia
Charta základných práv EÚ	Charta základných práv Európskej únie. Úradný vestník EÚ, C 83/389, 30. marec 2010
smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie	smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní. Úradný vestník EÚ, L 142/1, 1. jún 2012
smernica 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní	smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody. Úradný vestník EÚ, L 294/1, 6. november 2013
SR	Slovenská republika
Zmluva o fungovaní EÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie. Úradný vestník EÚ, C 83/47, 30. marec 2010

Úvod

Informácie majú vysokú cenu. Kto je vynikajúco informovaný, je vo veľkej výhode. V trestnom konaní to platí taktiež. Prístup k informáciám je výhodou, ktorá nesmie byť výsadou len orgánov činných v trestnom konaní (policajt, prokurátor a európsky prokurátor) a súdov. Je nevyhnutné, aby osoba, proti ktorej je vedené trestné konanie, mala prístup k informáciám v každom štádiu trestného konania. Ide hlavne o právo na byť informovaný o obvinení a jeho dôvodoch, ako aj právo na všetky informácie, ktoré sú potrebné k vlastnej obhajobe, či prostredníctvom obhajcu. Úspešná obhajoba vyžaduje nielen poznanie práva, ale taktiež znalosť všetkých okolností súvisiacich s prípadom. K tomu slúži uplatnenie práva na informácie.¹ K jeho uplatneniu prichádza, samozrejme, nielen pri potláčaní bežnej trestnej činnosti, ale taktiež pri potláčaní tzv. európskych trestných činov.

Procesné práva v trestnom konaní, vrátane práva na informácie, sú zarúčené vnútroštátnymi ústavami, listinami základných práv či trestnými poriadkami. Je tomu taktiež v SR. Pokiaľ ide o úroveň EÚ, v nedávnom právnom vývoji bola prijatá smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie,² a to za účelom posilnenia procesných práv v trestnom konaní a v konaní o európskom zatýkacom rozkaze. Smernica je adresovaná členským štátom EÚ, vrátane SR. Na jednej strane, právna úprava regulačne obsiahla predpokladané otázky súvisiace s právom na informácie v trestnom konaní. Na strane druhej, ani najprecíznejšia právna úprava, žiaľ, nedokáže obsiahnuť všetky potrebné otázky, hlavne jej tvorcami nepredpokladané otázky. V rámci aplikačnej praxe sa stále objavujú polemické otázky, ktorých odpoveď právna úprava nepozná, a to otvára možnosť vyjadriť sa Súdnemu dvoru EÚ.³

Monografia sa zaoberá aplikačnými otázkami uplatnenia práva na informácie v trestnom konaní na európskej úrovni. Preskúmava najprv teoretické východiská tohto práva (Kapitola 1). Následne preskúmava aplikačné pole-

¹ KLIMEK, L. *Základy trestného práva Európskej únie*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 136.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní. Úradný vestník EÚ, L 142/1, 1. jún 2012.

³ Ku kompetenciám Súdneho dvora EÚ pozri: FUNTA, R. – JURIŠ, F. – KLIMEK, L. *Európske právo, 3. doplnené a rozšírené vydanie*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2024, 516 strán.

mické otázky v (Kapitoly 2 až 5) – ide o aplikačnú prax Súdneho dvora EÚ. Pravda, náročnosť polemických otázok, ktorými sa zaoberal v rámci konaní o prejudiciálnych otázkach, je vysoká. Na strane druhej, ich spracovanie v prepojení na teoretické východiská je zrozumiteľnejšie.

Monografia je adresovaná právnej obci špecializujúcej sa v oblasti trestného práva, a to tak akademikom ako aj praktikom – advokátom, sudcom, prokurátorom a príslušníkom Policajného zboru SR. Cenné poznatky v nej nájdú taktiež študenti doktorandského štúdia v odbore Trestné právo.

Kapitola 1

Právo na informácie ako jedno zo základných práv v trestnom konaní

1.1 Zakotvenie procesných práv v trestnom konaní na európskej úrovni

Procesné práva v trestnom konaní, vrátane práva na informácie, sú zaručené vnútroštátnymi ústavami, listinami základných práv či trestnými poriadkami. V oblasti procesných práv v medzinárodnom (európskom) kontexte dokumentmi zásadného významu sú:

- **Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd**⁴ (neoficiálne nazývaný „Európsky dohovor“), ktorý bol prijatý Radou Európy v roku 1950, a k nemu vypracovaná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva,
- **Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach**⁵, ktorý bol prijatý na pôde OSN v roku 1966; aj keď tento pakt nie je dokumentom tak zásadného významu ako Dohovor, bolo by trúfalé ho opomenúť.

Keďže členské štáty EÚ sú členmi Rady Európy ako aj OSN, a zároveň pristúpili k uvedeným dokumentom, sú pre nich záväzné.

Právo EÚ obsahuje vlastnú právnu úpravu základných práv v trestnom konaní v troch rovinách:⁶

⁴ Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rada Európy, Séria európskych zmlúv č. 005 [1950]; oznámenie č. 209/1992 Zb. Bližšie pozri: SCHABAS, W. A. *The European Convention on Human Rights: A Commentary*. Oxford: Oxford University Press, 2015, 1308 strán.

⁵ Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach; vyhláška č. 120/1976 Zb. Bližšie pozri: JOSEPH, S. – CASTAN, M: *The International Covenant on Civil and Political Rights: Cases, Materials and Commentary*. Oxford: Oxford University Press, 2013, 1042 strán.

⁶ Porovnaj: IVOR, J. – KLIMEK, L. – ZÁHORA, J. *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina: Eurokódex, 2013, 888 strán; KLIMEK, L. *Základy trestného práva Európskej únie*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 264 strán; KLIMEK, L. *Procesnoprávne súvislosti trestného práva Európskej únie*. In: KLIMEK, L. (ed.). *Trestné právo Európskej únie v teórii a praxi: zborník vedeckých príspevkov so zameraním na teoretické a praktické otázky trestného práva Európskej únie, vrátane judikatúry Súdneho dvora Európskej únie*. Brno: Tribun EU, 2020, s. 169 – 256.

- **Charta základných práv Európskej únie**⁷. V tejto Charte nachádzame jednotlivé oblasti základných práv, medzi ktoré patria aj práva súvisiace s trestným právom. Avšak, práva zakotvené v Charte, v podstate, nie sú nové. Aj napriek tomu, že Charta obsahuje širšiu škálu práv a slobôd ako ktorýkoľvek medzinárodný dokument zakotvujúci ľudské práva, takmer všetky práva sú prevzaté zo skorších medzinárodných dokumentov. Široký rozsah práv Charty pochádza práve v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- **smernice upravujúce procesné práva v trestnom konaní** (a v konaní o európskom zatýkacom rozkaze), ktoré sú prijímané od roku 2009 v nadväznosti na *Plán na posilnenie procesných práv podozrivých alebo obvinených osôb v trestnom konaní*.⁸ Ide hlavne o:
 - smernica 2010/64/EÚ o práve na tlmočenie a preklad,⁹
 - **smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie**,¹⁰
 - smernica 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi,¹¹
 - smernica 2016/343 o prezumpcii nevinyl,¹²
 - smernica 2016/800 o procesných zárukách pre deti.¹³

⁷ Charta základných práv Európskej únie. Úradný vestník EÚ, C 83/389, 30. marec 2010. Bližšie pozri: PEERS, S. – HERVEY, T. – KENNER, J. – WARD, A. (eds.) *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary*. Oxford: Bloomsbury Publishing, 2014, 1865 strán.

⁸ Uznesenie Rady z 30. novembra 2009 o pláne na posilnenie procesných práv podozrivých alebo obvinených osôb v trestnom konaní. Úradný vestník EÚ, C 295/1, 4. december 2009. Bližšie pozri: KLIMEK, L. *Posilnenie procesných práv v trestnom konaní: aktuálny vývoj legislatívnych opatrení v EÚ*. In *Trestní právo*, roč. 15 (2011), č. 10/2011, s. 22 – 27.

⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní. Úradný vestník EÚ, L 280/1, 26. október 2010.

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní. Úradný vestník EÚ, L 142/1, 1. jún 2012.

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatýkači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody. Úradný vestník EÚ, L 294/1, 6. november 2013.

¹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinyl a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní. Úradný vestník EÚ, L 65/1, 11. marec 2016.

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/800 z 11. mája 2016 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní. Úradný vestník EÚ, L 132/1, 21. máj 2016.

- **judikatúra Súdneho dvora Európskej únie**, ktorá dotvára jednotlivé práva, napríklad právo na spravodlivý proces, právo nebyť trestne stíhaný dvakrát v tej istej veci (*ne bis in idem*), alebo právo na informácie.

Možno dodať, že štvrtou rovinou je **Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd**, ktorý síce nie je súčasťou práva EÚ, ale EÚ sa k nemu hlási. Súdny dvor EÚ spresnil v rozhodnutiach vo veci C-260/89, *Elliniki*¹⁴ ako aj v spojených veciach C-402/05 P a C-415/05 P, *Kadi*,¹⁵ že Dohovor má pre EÚ osobitný význam. Táto judikatúra bola kodifikovaná do Zmluvy o Európskej únii,¹⁶ na základe ktorej základné práva tak, ako sú zaručené Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva EÚ. Bez prístúpenia EÚ k Dohovoru Dohovor nie je formálne začlenený do právneho poriadku EÚ. Avšak, v roku 2013 bol predstavený *Návrh Dohody o prístúpení Európskej únie k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*. Európska komisia podala tento návrh na posúdenie Súdneho dvora Európskej únie.¹⁷ Avšak, EÚ nepristúpila k Dohovoru, keďže Súdny dvor k tomuto návrhu zaujal negatívny postoj.¹⁸

V uvedených dokumentoch nachádzame široký rozsah základných práv. V nasledujúcom texte prezentujeme poznatky zamerané na právo na informácie.

1.2 Právo na informácie ako procesné právo v trestnom konaní na európskej úrovni

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Rada Európy) sa o práve na informácie v trestnom konaní výslovne nezmieňuje. Nachádzame ho v ňom len nepriamo, a to v rámci ustanovení *práva na spravodlivé súdne*

¹⁴ Rozsudok Súdneho dvora ES z 18. júna 1991 vo veci C-260/89, *Elliniki*.

¹⁵ Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 3. septembra 2008 v spojených veciach C-402/05 P a C-415/05 P, *Kadi*.

¹⁶ Zmluva o EÚ v znení Lisabonskej zmluvy. Úradný vestník EÚ, C 83/13, 30. marec 2010.

¹⁷ Európska komisia: Žiadosť o stanovisko, ktorú podala Európska komisia podľa článku 218 ods. 11 ZFEÚ (Stanovisko 2/13), 2013/C 260/32.

¹⁸ Stanovisko 2/13 Súdneho dvora EÚ z 18. decembra 2014.

konanie.¹⁹ Dohovor v rámci tohto práva zaručuje, že každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu.²⁰

Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva vyžaduje, aby orgány prijali pozitívne opatrenia zamerané na zabezpečenie práva na informácie. Vo veciach *Padalov proti Bulharsku*²¹ a *Talat Tunc proti Turecku*²² rozhodol, že orgány by mali zaujať aktívny prístup a poučiť podozrivú osobu o práve na bezplatnú právnu pomoc. Vo veci *Panovits proti Cypru*²³ rozhodol, že orgány majú pozitívnu povinnosť poskytnúť podozrivej osobe poučenie o jej práve na právnu podporu a bezplatnú právnu pomoc, ak spĺňa podmienky na jej získanie. Zdôrazňuje, že orgány sú povinné prijať všetky primerané kroky na to, aby bola podozrivá osoba o svojich právach v plnej miere poučená. Európsky súd pre ľudské práva vo veci *Mattoccia proti Taliansku*²⁴ potvrdil, že orgány sú povinné oboznámiť podozrivého s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu, aby obvineniam proti svojej osobe porozumel a mohol následne pripraviť svoju obhajobu. Súd v tejto veci taktiež uviedol, že nepostačuje sprístupniť informácie v tom zmysle, že podozrivý mohol o ich poskytnutie požiadať. Povinnosť oboznámiť podozrivého s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu naďalej zostáva povinnosťou orgánu zodpovedného za trestné stíhanie a nie je možné ju dodržať pasívne, len sprístupnením informácií bez upovedomenia obhajoby o nich.

Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (OSN) obsahuje podobné záruky, ako Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pakt zaručuje, že každý, kto je zatknutý, sa musí v čase zatknutia oboznámiť s dôvodmi svojho zatknutia a musí byť bez meškania informovaný o obvineniach proti nemu vznesených.²⁵ Navyše, každý, kto je obvinený

¹⁹ Čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

²⁰ Čl. 6 ods. 3 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

²¹ Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 10. augusta 2006, *Padalov proti Bulharsku* (sťažnosť č. 54784/00).

²² Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 27. marca 2007, *Talat Tunc proti Turecku* (sťažnosť č. 32432/96).

²³ Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 11. decembra 2008, *Panovits proti Cypru* (sťažnosť č. 4268/04).

²⁴ Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. júla 2000, *Mattoccia proti Taliansku* (sťažnosť č. 23969/94).

²⁵ Čl. 9 ods. 2 Paktu o občianskych a politických právach.

z trestného činu, má mať nasledujúce minimálne záruky: má byť bezodkladne informovaný v jazyku, ktorému rozumie, o povahe a dôvode obvinenia proti nemu; má byť poučený o svojich právach a má sa mu poskytnúť právna pomoc v každom prípade, keď to záujmy spravodlivosti vyžadujú, aj bez toho, že by v takom prípade sám platil náklady, ak nemá dostatočné prostriedky na úhradu.²⁶

Osobitné záruky práva na informácie v EÚ poskytuje **smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie**.²⁷ Táto smernica sa vzťahuje na akúkoľvek osobu od chvíle, keď sa od príslušných orgánov členského štátu EÚ dozvedela, že je podozrivá alebo obvinená zo spáchania trestného činu, a to až do ukončenia konania, čím sa rozumie až do právoplatného rozhodnutia o otázke, či osoba spáchala trestný čin, vrátane prípadného vynesenia rozsudku a rozhodnutia o opravnom prostriedku. V prípade, ak právo členského štátu ustanovuje uloženie sankcie pre menej závažné trestné činy iným orgánom ako súdom s právomocou v trestných veciach a proti uloženiu takej sankcie možno podať na takomto súde opravný prostriedok, smernica sa vzťahuje iba na konania pred týmto súdom po podaní opravného prostriedku.

Smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie sa neobmedzuje len na *trestné konanie*, ale týka sa aj *konania o európskom zatýkacom rozkaze*.

Smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie sa neobmedzuje „iba“ na samotné právo na informácie, ale jej rozsah je širší. Zaručuje nasledujúce práva:²⁸

- právo na informácie o právach,
- právo na písomné poučenie o právach pri zatknutí, t. j. právo na listinu práv v trestnom konaní,
- právo na písomné poučenie o právach pri európskom zatýkacom rozkaze t. j. právo na listinu práv v konaní o európskom zatýkacom rozkaze,

²⁶ Čl. 14 ods. 3 písm. a) a d) Paktu o občianskych a politických právach.

²⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní. Úradný vestník EÚ, L 142/1, 1. jún 2012.

²⁸ Čl. 3 – 8 smernice o práve na informácie. Detailnú analýzu uvedených práv bližšie pozri napr.: KLIMEK, L. *Procesnoprávne súvislosti trestného práva Európskej únie*. In: KLIMEK, L. (ed.). *Trestné právo Európskej únie v teórii a praxi: zborník vedeckých príspevkov so zameraním na teoretické a praktické otázky trestného práva Európskej únie, vrátane judikatúry Súdneho dvora Európskej únie*. Brno: Tribun EU, 2020, s. 169 – 256; KLIMEK, L. *Mutual Recognition of Judicial Decisions in European Criminal Law*. Cham: Springer, 2017, 742 strán.

- právo na informácie o obvinení, a
- právo na prístup k spisovému materiálu.

Na jednej strane, aplikačná prax nachádza legislatívne vnímanie práva na informácie v trestnom konaní v uplatniteľných právnych predpisoch. Na strane druhej, stále sa objavujú polemiky, na ktoré uplatniteľnú odpoveď nepodáva. To dáva Súdnemu dvoru EÚ priestor sa vyjadriť. V nasledujúcich kapitolách sú analyzované relevantné poznatky z jeho rozhodnutí z aktuálneho vývoja jeho judikatúry – vo veci C-612/15, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev I“)²⁹ (Kapitola 2), vo veci C-704/18, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“)³⁰ (Kapitola 3), ako aj vo veci C-615/18, *U. Y.*³¹ (Kapitola 4).

²⁹ Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 5. júna 2018 vo veci C-612/15, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev I“).

³⁰ Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 12. februára 2020 vo veci C-704/18, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“).

³¹ Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 14. mája 2020 vo veci C-615/18, *U. Y.*

Kapitola 2

Právo na informácie o obvinení v trestnom konaní: rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15 – Nikolaj Kolev a iní („Kolev I“)

2.1 Návrh na začatie konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnyim dvorom EÚ vo veci C-612/15, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev I“)³² sa týka výkladu čl. 325 Zmluvy o fungovaní EÚ, ako aj smernice o práve na informácie v trestnom konaní a smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní.

Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania začatého proti Nikolajovi Kolevovi, Milkovi Christovovi a Stefanovi Kostadinovovi, ktorí boli obvinení z rôznych trestných činov, ktorých sa dopustili ako colní úradníci vo Svilengrade (Bulharsko).

2.2 Skutkový stav a prejudiciálne otázky³³

Osem colných úradníkov mesta Svilengrad, Dimitar Dimitrov, Plamen Drenski, Nikolaj Kolev, Milko Christov, Stefano Kostadinov, Nasko KURDov, Nikola Trifonov a Georgi Zlatanov, je obžalovaných pre účasť v zločineckej skupine v období od 1. apríla 2011 do 2. mája 2012 z dôvodu, že od vodičov úžitkových vozidiel, ako aj osobných vozidiel prechádzajúcich cez hranicu medzi Bulharskom a Tureckom požadovali úplatky za nevykonanie colných kontrol a neuvedenie zistených nedostatkov do dokumentov. S. Kostadinov a N. Kurdov sú tiež obžalovaní z trestného činu prechovávanía a zatajovania takto prijímaných úplatkov a P. Drenski, M. Christov a N. Trifonov z trestného činu podplácania. Tieto jednotlivé skutky predstavujú podľa § 215, 301 a 321 bulharského Trestného zákona (*Nakazatelen kodex*) trestné činy, v prípade ktorých sa ukladá trest odňatia slobody podľa prípadu na šesť až desať rokov, ako aj, pokiaľ ide o trestný čin podplácania, trest uložením pokuty.

³² Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 5. júna 2018 vo veci C-612/15, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev I“).

³³ Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev I“) – body 24 až 44.

Týchto osem osôb bolo zatknutých v noci z 2. na 3. mája 2012. Okamžite po tomto zadržaní boli voči nim vznesené obvinenia a následne v roku 2013 boli spresnené a boli im oznámené. Tieto osoby boli tiež informované o zhromaždených dôkazoch.

Keďže časť z týchto osôb uzatvorila s prokurátorom dohodu s cieľom dosiahnuť čiastočné zastavenie trestného stíhania, ktoré bolo proti nim začaté, vec bola postúpená vnútroštátnemu súdu, aby schválil návrh na túto dohodu. Vzhľadom na to, že tento súd usúdil, že obvinenia nevzniesol príslušný orgán a že boli porušené formálne náležitosti, dvakrát tento návrh zamietol. Vec bola preto vrátená príslušnému špecializovanému prokurátorovi, aby proti ôsmim obvineným vznesol nové obvinenia. Konanie bolo následne prerušené a lehoty na účely vyšetrovania boli viackrát predĺžené.

Vzhľadom na to, že v roku 2014 nebolo vyšetrovanie stále ukončené, hoci od vznesenia obvinenia uplynuli dva roky, N. Kolev, M. Christov a S. Kostadinov na základe § 368 bulharského Trestného poriadku podali návrh na vnútroštátny súd na uplatnenie konania stanoveného v § 369 tohto Trestného poriadku (*Nakazatelno procesualen kodex*). Keďže uvedený súd vyhovel tomuto návrhu, vrátil vec prokurátorovi a stanovil mu trojmesačnú lehotu, t. j. do 29. januára 2013, aby ukončil vyšetrovanie, vznesol nové obvinenia, oznámil ich spolu s novým vyšetrovacím spisom obvineným osobám a ukončil prípravnú časť trestného konania, pričom prokurátor potom disponoval dodatočnou pätnásťdňovou lehotou na podanie obžaloby.

Prokurátor vznesol nové obvinenia a podal obžalobu na vnútroštátny súd v stanovených lehotách.

Ani N. Kolevovi, ani S. Kostadinovovi a ani ich obhajcom však neboli oznámené tieto nové obvinenia. Uviedli totiž, že sa zo zdravotných a pracovných dôvodov nemohli dostaviť v dňoch stanovených na účely tohto oznámenia. Okrem toho ani tieto osoby, ani M. Christov neboli informovaní o vyšetrovacom spise.

Uznesením z 20. februára 2015 vnútroštátny súd konštatoval, že k porušeniam podstatných formálnych náležitostí došlo po prvý z dôvodu, že nové vznesené obvinenia neboli oznámené N. Kolevovi a S. Kostadinovovi, čím boli porušené ich procesné práva, a že obžaloba obsahovala informácie o obvinení, ktoré neboli týmto osobám riadne oznámené. Po druhé, tento súd uviedol, že časti obžaloby, ktoré sa týkajú skutkov, ktorých sa mal dopustiť M. Christov, obsahujú nezrovnalosti. Uvedený súd preto v súlade s § 369 Trestného poriadku opätovne nariadil vrátenie veci prokurátorovi a stanovil

mu jednomesačnú lehotu, t. j. do 7. mája 2015, aby odstránil zistené porušenia formálnych náležitostí, pričom ak ich neodstráni, trestné konanie začaté proti N. Kolevovi, M. Christovovi a S. Kostadinovovi bude ukončené.

Hoci boli N. Kolev a S. Kostadinov viackrát predvolaní, prokurátorovi sa nepodarilo riadne zabezpečiť oznámenie o vznesených obvineniach, ani o skutkových zisteniach vo vyšetrovacom spise. Tento vyšetrovací spis sa nepodarilo doručiť ani M. Christovovi. Tieto tri osoby a ich obhajcovia opäť uviedli, že sa nemohli dostať v stanovených dňoch najmä z dôvodu vycestovania do zahraničia, zo zdravotných a pracovných dôvodov, ako aj z dôvodu, že prokurátor nedodrжал zákonom stanovenú trojdňovú lehotu na oznámenie skutkových zistení.

V dôsledku toho vnútroštátny súd uznesením z 22. mája 2015 dospel k záveru, že prokurátor neodstránil zistené porušenia podstatných formálnych náležitostí a dopustil sa nových porušení tým, že boli opäť porušené procesné práva N. Koleva, M. Christova a S. Kostadinova a že z obžaloby neboli úplne odstránené nezrovnalosti. Hoci tento vnútroštátny súd zdôraznil, že je možné, že tieto tri osoby a ich obhajcovia zneužili svoje práva a konali iba s cieľom vyvolať prieťahy v konaní, aby zabránili prokurátorovi v ukončení prípravnej časti trestného konania a v odstránení uvedených porušení v stanovených lehotách, dospel k záveru, že podmienky na ukončenie tohto konania boli splnené a že uvedeným osobám vzniká právo na toto ukončenie. V tejto súvislosti v podstate zdôraznil, že skutočnosť, že obvinená osoba zneužije svoje práva a objektívne zabráni prokurátorovi ukončiť jednotlivé procesné úkony stanovené zákonom, nemôže brániť ukončeniu dotknutého trestného konania. Napriek týmto konštatovaniam uvedený súd nenariadil toto zastavenie konania, ale rozhodol o odložení veci. Tak prokurátor, ktorý tvrdil, že nedošlo k nijakým porušeniam podstatných formálnych náležitostí, ako aj M. Christov, ktorý sa domnieva, že vnútroštátny súd nesprávne rozhodol o neukončení dotknutého trestného konania, podali odvolanie proti tomuto uzneseniu.

Uznesením z 12. októbra 2015 odvolací súd dospel k záveru, že vnútroštátny súd mal nariadiť toto ukončenie konania v súlade s § 368 a § 369 Trestného poriadku a na tieto účely vrátil vec vnútroštátnemu súdu. Vnútroštátny súd si však kladie otázku, či rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-105/14, *Taricco a iní*, hoci o veci prebiehalo konanie na odvolacom súde, nevytvára pochybnosti v súvislosti so zlučiteľnosťou uvedených § 368 a § 369

s právom EÚ, konkrétne s povinnosťou členských štátov zabezpečiť efektívnosť stíhania trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy EÚ.

V prípade kladnej odpovede si vnútroštátny súd kladie otázku v súvislosti s dôsledkami vyplývajúcimi z takejto nezlučiteľnosti. V tejto súvislosti sa tento vnútroštátny súd pýta, pričom uvádza, že v prípade potreby nemôže uplatniť dotknuté ustanovenia, aké osobitné opatrenia by mal prijať na zabezpečenie plného účinku práva Únie tak, aby sa zabezpečila ochrana práv N. Koleva, M. Christova a S. Kostadinova na obhajobu a na spravodlivý proces.

Tento súd uvádza niekoľko možností.

Po prvé, vnútroštátny súd by mohol rozhodnúť, že neuplatní lehoty stanovené v § 369 trestného poriadku a prokurátorovi stanoví dlhšiu lehotu na to, aby mohol odstrániť nedostatky zistené pri podaní obžaloby a doručení obvinení, ako aj spisového materiálu obvineným osobám skôr, než opäť postúpi vec súdu. Tento súd si však kladie otázku v súvislosti s konkrétnymi opatreniami, ktoré by mal prijať na ochranu práva týchto osôb, aby bola ich vec prejednaná v primeranej lehote, zakotveného v čl. 47 druhom odseku Charty základných práv EÚ.

Po druhé, vnútroštátny súd by mohol rozhodnúť o začatí súdnej časti trestného konania aj napriek nezrovnalostiam, ku ktorým došlo v prípravnej časti tohto konania. Má však pochybnosti, či právo EÚ tomu nebráni. V tejto súvislosti sa pýta, či na jednej strane tieto nedostatky, ktoré predstavujú „*porušenia podstatných formálnych náležitostí*“ v zmysle bulharského práva, je potrebné tak kvalifikovať aj podľa čl. 6 a 7 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní, ako aj čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi. Na druhej strane, v prípade kladnej odpovede si kladie otázku, či by mohol začať súdne konanie napriek zisteným porušeniam podstatných formálnych náležitostí, odstrániť ich v tomto štádiu konania a potom rozhodnúť o vecnej stránke veci bez toho, aby ukončil toto konanie podľa § 368 a § 369 Trestného poriadku.

Okrem toho sa vnútroštátny súd, ktorý uviedol, že S. Kostadinov a N. Kurdov majú rovnakého obhajcu, domnieva, že tieto osoby majú protichodné záujmy, lebo S. Kostadinov poskytol informácie, ktoré by mohli byť použité proti N. Kurdovovi, ktorý odmietol vypovedať. Má pochybnosti, pokiaľ ide o zlučiteľnosť § 91 ods. 3 a § 92 Trestného poriadku, ktoré mu ukladajú povinnosť pre tieto dôvody odvolať obhajcu, i keď S. Kostadinov a N. Kurdov by proti tomu zjavne namietali, so zlučiteľnosťou čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi. Z tohto dôvodu si kladie otázku, či právo

na prístup k obhajcovi stanovené v uvedenom čl. 3 ods. 1 by bolo dodržané, ak by *ex offico* ustanovil dvoch náhradných obhajcov.

Za týchto podmienok bulharský Špecializovaný trestný súd (*Specializiran nakazatelen sad*) rozhodol prerušiť konanie a **požičiť Súdnemu dvoru EÚ tieto prejudiciálne otázky**:³⁴

1. Je vnútroštátny zákon v súlade s povinnosťou členského štátu EÚ stanoviť účinné trestné stíhanie trestných činov, ktorých sa dopustili colní úradníci, ak sa podľa tohto zákona zastaví trestné konanie vedené proti colným úradníkom pre účasť v zločineckej skupine s cieľom páchať trestné činy korupcie počas výkonu služby (prijímanie peňažných súm za nevykonanie colnej kontroly), ako aj z dôvodu konkrétneho prijímania úplatkov a z dôvodu prechovávanía a zatajovania prijatých úplatkov, bez toho, aby súd preskúmal dôvodnosť vznesených obvinení, za týchto okolností: a) od vznesenia obvinenia uplynuli dva roky, b) obvinená osoba podala návrh na ukončenie prípravnej časti konania, c) súd stanovil prokurátorovi trojmesačnú lehotu na ukončenie prípravného konania, d) prokurátor sa v stanovenej lehote dopustil „porušení podstatných formálnych náležitostí“ (a to nezákonného oznámenia spresneného obvinenia, nesprístupnenia vyšetrovacieho spisu a rozpornej obžaloby), e) súd prokurátorovi stanovil novú jednemesačnú lehotu na odstránenie týchto „porušení podstatných formálnych náležitostí“, f) prokurátor v uvedenej lehote neodstránil tieto „porušenia podstatných formálnych náležitostí“, pričom tieto porušenia v prvej trojmesačnej lehote a ich neodstránenie v poslednej jednemesačnej lehote možno pripísať tak prokurátorovi (neodstránenie nezrovnalostí v obžalobe a nevykonanie nijakých skutočných úkonov počas prevažnej časti týchto lehôt), ako aj obhajobe (porušenie povinnosti spolupráce pri oznámení obvinenia a sprístupnení vyšetrovacieho spisu v prípade obvinených osôb z dôvodu hospitalizácie a v prípade obhajcov z dôvodu iných pracovných povinností), a g) obvinenej osobe vzniklo subjektívne právo na ukončenie trestného konania z dôvodu neodstránenia „porušenia podstatných formálnych náležitostí“ v stanovených lehotách?
2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, ktorú časť vyššie uvedenej právnej úpravy nemá vnútroštátny súd uplatniť, aby zabezpečil účinné uplatnenie práva EÚ: a) zastavenie trestného konania po uplynutí jed-

³⁴ Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Špecializovaný trestný súd (Bulharsko) 18. novembra 2015 – trestné konanie proti Kolevovi a iným (vec C-612/15).

nomesačnej lehoty, b) posúdenie vyššie uvedených vád ako „porušení podstatných formálnych náležitostí“ alebo c) ochranu subjektívneho práva uvedeného v písmene g) prvej otázky, ktoré vzniká, ak existuje možnosť účinne odstrániť toto porušenie v rámci súdnej časti konania?

- a) Má rozhodnutie o neuplatnení vnútroštátnej právnej normy stanovujúcej zastavenie trestného konania podliehať podmienke, že:
- (i) prokurátorovi sa poskytne dodatočná lehota na odstránenie „porušenia podstatných formálnych náležitostí“, ktorá je rovnako dlhá ako lehota, počas ktorej objektívne nemohol odstrániť toto porušenie z dôvodu prekážok na strane obhajoby;
 - (ii) súd v prípade uvedenom v bode (i) konštatuje, že tieto prekážky vznikli v dôsledku „zneužitia práva“;
 - (iii) v prípade zápornej odpovede na druhú otázku písm. a) bodu (i) súd konštatuje, že vnútroštátne právo poskytuje dostatočné záruky na ukončenie prípravného konania v primeranej lehote?
- b) Je rozhodnutie o neuplatnení kvalifikácie uvedených vád ako „porušenia podstatných formálnych náležitostí“ podľa vnútroštátneho práva v súlade s právom EÚ, a konkrétnejšie:
- (i) je právo stanovené v čl. 6 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní, pokiaľ ide o poskytovanie podrobných informácií o obvinení obhajobe, náležite chránené:
 - ak sa tieto informácie poskytnú po skutočnom podaní obžaloby súdu, ale ešte pred jej preskúmaním súdom, alebo ak sa ešte pred podaním obžaloby súdu poskytli obhajobe úplné informácie o hlavných bodoch obvinenia (pokiaľ ide o obvineného M. Christova)?
 - v prípade kladnej odpovede na druhú otázku písm. b) bodu (i) prvú zarážku, ak boli tieto informácie poskytnuté po skutočnom podaní obžaloby súdu, ale ešte pred jej preskúmaním súdom, a obhajobe sa pred podaním obžaloby súdu poskytnú čiastkové informácie o hlavných bodoch obvinenia, pričom poskytnutie neúplných informácií súvisí s prekážkami vzniknutými na strane obhajoby (pokiaľ ide o obvinených N. Koleva a S. Kostadinova)?
 - ak tieto informácie vykazujú rozpory v súvislosti s konkrétnym vyjadrením charakterizujúcim korupciu (najskôr sa uvádza, že jedna z obvinených osôb výslovne požadovala úplatok a že

M. Christov mimikou vyjadril svoju nespokojnosť, keď osoba podrobená colnej kontrole ponúkla príliš nízku sumu, a neskôr sa uvádza, že M. Christov výslovne konkrétne požadoval úplatok)?

- (ii) Je právo zakotvené v čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní na prístup k spisovému materiálu udelené obhajobe „najneskôr pri podaní obžaloby“, náležite chránené, ak obhajoba mala prístup k podstatnej časti materiálov už skôr a mala možnosť nahliadnuť do nich, avšak túto možnosť nevyužila pre prekážky (pre chorobu, pracovné povinnosti) a odvolala sa na vnútroštátne právo, ktoré stanovuje predvolanie na účely nahliadnutia do spisového materiálu v najmenej trojdňovom predstihu? Má sa po odstránení prekážok a pri dodržaní najmenej trojdňovej lehoty na predvolanie poskytnúť obhajobe druhá možnosť? Má sa skúmať, či uvedené prekážky objektívne existujú alebo či ide o zneužitie práva?
- (iii) Má zákonná podmienka „najneskôr pri podaní obžaloby“ stanovená v čl. 6 ods. 3 a čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní v oboch týchto ustanoveniach rovnaký význam? Aký význam má táto podmienka pred skutočným podaním obžaloby súdu alebo najneskôr pri podaní obžaloby súdu, alebo po jej podaní súdu, ale predtým, než súd prijme opatrenia na preskúmanie obvinenia?
- (iv) Má zákonná požiadavka poskytnúť informácie o obvinení obhajobe a umožniť prístup k spisovému materiálu spôsobom, aby sa zaručilo „účinné uplatnenie práva na obhajobu“ a „spravodlivé konanie“ podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 2 a 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní, rovnaký význam v oboch týchto ustanoveniach? Bude táto požiadavka dodržaná:
 - ak sa podrobné informácie o obvinení poskytnú obhajobe po podaní obžaloby súdu, ale ešte pred prijatím opatrení na preskúmanie dôvodnosti obvinenia, a obhajobe sa poskytne dostatočná lehota na prípravu, pokiaľ boli predtým poskytnuté informácie o obvinení iba neúplné a čiastočné,
 - ak obhajoba získa prístup k celému spisovému materiálu po podaní obžaloby súdu, ale ešte pred prijatím opatrení na preskúmanie dôvodnosti obvinenia a poskytne sa jej dostatočná

- lehota na prípravu v prípade, že sa obhajobe skôr poskytol prístup k väčšine spisových materiálov,
- ak súd prijme opatrenia, aby sa obhajobe zaručilo, že všetky vyhlásenia, ktoré urobí po oboznámení sa s podrobným znením obvinenia a so všetkými spisovými materiálmi, budú mať rovnaký účinok, aký by mali, keby boli urobené pred prokurátorom ešte pred podaním obžaloby súdu?
- (v) Bude zaručené „spravodlivé konanie“ zakotvené v čl. 6 ods. 1 a 4 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní a „účinné uplatnenie práva na obhajobu“ stanovené v čl. 6 ods. 1 tejto smernice, ak súd rozhodne o začatí súdnej časti konania na základe konečného obvinenia, ktoré obsahuje nezrovnalosti v súvislosti so slovným vyjadrením charakterizujúcim korupciu, ale potom umožní prokurátorovi, aby odstránil tieto nezrovnalosti a osoby v konaní, aby si v plnom rozsahu uplatnili práva, ktoré by mali v prípade podania obžaloby bez týchto nezrovnalostí?
- (vi) Je právo na prístup k obhajcovi upravené v čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi náležite chránené, ak sa v prípravnej časti konania poskytla obhajcovi možnosť dostaviť sa, aby prevzal oznámenie o predbežnom obvinení a nahliadol do všetkých spisových materiálov, ale obhajca sa nedostavil z dôvodu pracovných povinností a odvolal sa na vnútroštátne právo, ktoré stanovuje najmenej trojdňovú lehotu na predvolanie? Má sa mu po zániku týchto povinností poskytnúť ďalšia najmenej trojdňová lehota na predvolanie? Má sa skúmať, či je alebo nie je dôvod nedostavenia sa opodstatnený a či došlo k zneužitiu práva?
- (vii) Bude mať porušenie práva na prístup k obhajcovi upraveného v čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v prípravnom konaní vplyv na „reálne a účinné vykonávanie práva na obhajobu“, ak po podaní obžaloby súdu tento súd poskytne obhajcovi úplný prístup ku konečnému a podrobnému obvineniu, ako aj ku všetkým spisovým materiálom a potom prijme opatrenia, aby obhajcovi zaručil, že všetky vyhlásenia, ktoré urobí po oboznámení sa s podrobným znením obvinenia a so všetkými spisovými materiálmi, budú mať rovnaký účinok, aký by mali, keby boli urobené pred prokurátorom ešte pred podaním obžaloby súdu?

- c) Je subjektívne právo na ukončenie trestného konania, ktoré vzniklo obvinenej osobe (za vyššie uvedených podmienok), v súlade s právom EÚ bez ohľadu na skutočnosť, že súd môže svojimi opatreniami prijatými v súdnej časti konania v celom rozsahu odstrániť „porušenia podstatných formálnych náležitostí“, ktoré neodstránil prokurátor tak, že v konečnom dôsledku by právne postavenie obvinenej osoby bolo totožné s postavením, ktoré by mala v prípade včasného odstránenia tohto porušenia?
3. Má sa uplatniť priaznivejšia vnútroštátna právna úprava týkajúca sa práva obvinenej osoby na prejednanie veci v primeranej lehote, práva na informácie a práva na prístup k obhajcovi, ak tieto práva v spojení s ďalšími okolnosťami (konanie opísané v prvej otázke) vedú k ukončeniu trestného konania?
4. Má sa čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi vykladať v tom zmysle, že oprávňuje vnútroštátny súd vylúčiť zo súdnej časti konania obhajcu, ktorý zastupoval dve obvinené osoby, z ktorých jedna poskytla vysvetlenia k skutočnostiam, ktoré sa nepriaznivo dotýkajú záujmov druhej obvinenej osoby, ktorá neposkytla žiadne vysvetlenia?

V prípade kladnej odpovede, zaručí súd právo na prístup k obhajcovi zakotvené v čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi, ak po tom, čo na súdnu časť konania pripustil obhajcu, ktorý súčasne zastupoval dve [obvinené osoby] s protichodnými záujmami, ustanoví každej z týchto osôb nového náhradného odlišného obhajcu?

2.3 Analýza Súdneho dvora³⁵

K právu na informácie o obvinení a právu na prístup k spisovému materiálu podľa smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní

Vnútroštátny súd žiada o výklad ustanovení smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní a jedného ustanovenia smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v súvislosti s právami obvinenej osoby a jej obhajcu na informácie o obvinení a na prístup k spisovému materiálu.

³⁵ Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev I“) – body 45 až 111.

Keďže táto druhá smernica na rozdiel od prvej smernice neobsahuje osobitné ustanovenia upravujúce tieto práva, možno v tejto súvislosti podať výklad len smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní.

Vnútroštátny súd sa svojou druhou a treťou otázkou v podstate po prvé pýta, či sa má čl. 6 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní vykladať v tom zmysle, že právo na informácie o obvinení, ktoré je v ňom stanovené, je dodržané v prípade, keď podrobné informácie o obvinení sú oznámené obhajobe až po podaní obžaloby súdu, ale ešte predtým, než tento súd začne skúmať dôvodnosť obvinenia a než skutočne začne hlavné pojednávanie na tomto súde.

Po druhé, tento súd kladie Súdnemu dvoru otázku, či sa má čl. 7 ods. 3 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že právo na prístup k spisovému materiálu, ktoré je v ňom stanovené, je zaručené vtedy, ak príslušné orgány dali obhajobe možnosť v prípravnom konaní nahliadnuť do tohto materiálu, i keď obhajoba nebola schopná využiť túto možnosť. V prípade zápornej odpovede sa pýta, či toto právo je dodržané v prípade, že obhajobe bola daná nová možnosť oboznámiť sa s uvedeným materiálom po podaní obžaloby súdu, ale ešte predtým, než tento súd začne skúmať dôvodnosť obvinenia a než skutočne začne hlavné pojednávanie na tomto súde.

Po tretie, v prípade zápornej odpovede na predchádzajúce otázky si uvedený súd kladie otázku v súvislosti s možnosťou odstrániť porušenia dotknutých práv v priebehu súdneho konania.

Hoci vnútroštátnemu súdu prislúcha zistiť, či vo veci samej boli dodržané ustanovenia smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní a ktoré osobitné opatrenia je prípadne potrebné prijať na tieto účely, úlohou Súdneho dvora je ukázať mu objektívne prvky, na základe ktorých treba takéto posúdenie uskutočniť. Na tieto účely možno uviesť, ako to stanovuje odôvodnenie č. 14 a čl. 1 tejto smernice, že má za cieľ stanoviť minimálne pravidlá, ktoré sa majú vzťahovať na oblasť poskytovania informácií osobám podozrivým alebo obvineným zo spáchania trestného činu. Osobitne čl. 6 ods. 3 uvedenej smernice stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby sa obvinenej osobe poskytli podrobné informácie o obvinení vrátane povahy a právnej kvalifikácie trestného činu, ako aj povahy jej účasti na spáchaní tohto činu. Článok 7 ods. 2 tejto istej smernice dodáva, že podozrivým alebo obvineným osobám alebo ich advokátom sa musí zabezpečiť prístup ku všetkým dôkazom, ktoré majú v držbe príslušné orgány, svedčiacim v prospech či neprospech týchto osôb.

Pokiaľ ide o okamih, kedy má dôjsť k tomuto oznámeniu a kedy sa má umožniť tento prístup, čl. 6 ods. 3 a čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní len stanovujú, že k uvedenému oznámeniu musí dôjsť „*najneskôr pri podaní obžaloby*“ a že uvedený prístup musí byť zaručený „*včas na to, aby sa umožnil výkon práva na obhajobu a najneskôr pri podaní obžaloby*“. Tieto ustanovenia v tejto súvislosti neodkazujú na konkrétny deň.

Okrem toho, znenie uvedených ustanovení v ich jednotlivých jazykových zneniach neumožňuje jednoznačne stanoviť najneskorší možný okamih, v ktorom má byť zabezpečené poskytnutie podrobných informácií o obvinení a prístup k spisovému materiálu. V niektorých jazykových zneniach, ako vo francúzskom a v holandskom jazyku, by bolo možné dotknuté ustanovenia vykladať tak, že upravujú buď okamih, v ktorom bola súdu príslušnému na preskúmanie dôvodnosti obvinenia podaná obžaloba a začne sa na tomto súde konanie, alebo deň, kedy sa začne rozhodovať vo veci. Ostatné jazykové znenia, ako napríklad v nemeckom jazyku, však upravujú okamih, kedy je obžaloba podaná súdu. Takisto znenia v anglickom a talianskom jazyku najmä odkazujú na okamih, kedy má súd preskúmať dôvodnosť obvinenia.

Za týchto podmienok sa musia uvedené ustanovenia vykladať s prihliadnutím na ich kontext a cieľ (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-521/15, Španielsko proti Rade, bod 158).

V tejto súvislosti z odôvodnení č. 10 a 14 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní vyplýva, že stanovením minimálnych spoločných noriem, ktoré sa majú vzťahovať na oblasť poskytovania informácií v trestných konaniach, má táto smernica posilniť vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi v ich jednotlivých systémoch trestného súdnictva. Ako to v podstate uvádza odôvodnenie č. 14, ako aj odôvodnenie č. 41 tejto smernice, smernica sa na tieto účely opiera o práva stanovené najmä v čl. 47 a 48 Charty základných práv EÚ a má za cieľ ich podporovať. Ako to uvádzajú odôvodnenia č. 27 a 28 uvedenej smernice, ako aj jej čl. 6 a 7, tieto články majú tak konkrétne za cieľ zaručiť účinný výkon práva na obhajobu, ako aj spravodlivé konanie (pozri v tomto zmysle, pokiaľ ide o čl. 6, rozsudok Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-124/16, C-188/16 a C-213/16, *Tranca a iní*, bod 38, ako aj citovanú judikaturu). Tento cieľ pritom ukladá povinnosť, aby obvinená osoba dostala podrobné informácie o obvinení a mala možnosť oboznámiť sa so spisovým materiálom v takom čase, ktorý jej umožní účinne si pripraviť svoju obhajobu, ako to navyše stanovuje čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ

o práve na informácie v trestnom konaní týkajúci sa prístupu k spisovému materiálu, pričom spresňuje, že poskytnutie neúplných informácií a čiastočné umožnenie prístupu k tomuto materiálu sú v tejto súvislosti nedostatočné.

Smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní nestanovuje, aby sa tento okamih zhodoval, pokiaľ ide o oznámenie podrobných informácií o obvinení a prístup k spisovému materiálu. Okrem toho uvedený okamih môže podľa okolností v prejednávanej veci a druhu dotknutého konania predchádzať alebo zhodovať sa s podaním obžaloby súdu, alebo aj nasledovať po tomto podaní. Uvedený cieľ, ako aj riadny priebeh konania v zásade a s výhradou prípadných osobitných alebo zjednodušených konaní však predpokladajú, že k uvedenému oznámeniu by malo dôjsť a prístup k spisovému materiálu by mal byť umožnený najneskôr v čase, keď súd príslušný na rozhodovanie o dôvodnosti obvinenia skutočne začne pojednávať o tejto dôvodnosti. Týmto istým oznámením a týmto prístupom je totiž obvinená osoba, alebo jej obhajca, presne informovaná o skutkoch, pre ktoré bolo voči nej znesené obvinenie, a o ich právnej kvalifikácii, ako aj o dôkazoch, na ktorých spočívajú tieto skutky. Možnosť oboznámiť sa s týmito informáciami a týmito dôkazmi najneskôr v čase, keď sa začne pojednávanie, je dôležitá na to, aby sa tejto osobe alebo jej obhajcovi umožnilo účinne sa zúčastniť tohto pojednávania v súlade so zásadou kontradiktórnosti a rovnosti procesných prostriedkov tak, aby účinne obhájila svoje stanovisko.

V prípade možného nesplnenia tejto požiadavky nijaké ustanovenie v smernici 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní však nebráni tomu, aby súd prijal opatrenia potrebné na nápravu tohto stavu, pokiaľ je náležite zaručené právo na obhajobu a spravodlivý proces.

Okrem toho, uvedená požiadavka nevylučuje možnosť neskorších zmien informácií týkajúcich sa obvinenia a poskytnutých obhajobe, najmä pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu spáchaných skutkov, ani možnosť doplnenia nových v spise v priebehu pojednávania. Takéto zmeny a takéto dôkazy však musia byť oznámené obvinenej osobe alebo jej obhajcovi v čase, keď ešte môžu účinne reagovať, a to pred rozhodnutím súdu. Táto možnosť je navyše upravená v čl. 6 ods. 4 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní, ktorý stanovuje, že podozrivé alebo obvinené osoby musia byť bezodkladne informované o akýchkoľvek zmenách, ktoré sa týkajú informácií, ktoré im boli poskytnuté v súlade s týmto článkom, ak je to potrebné na zaručenie spravodlivého konania, ako aj v čl. 7 ods. 3 uvedenej smernice, ktorý stanovuje,

že ak príslušné orgány získajú ďalšie dôkazy, prístup k nim poskytnú včas na to, aby sa mohli vziať do úvahy.

Rozhodne však bez ohľadu na okamih, v ktorom sú poskytnuté podrobné informácie a v ktorom sa umožní prístup k spisovému materiálu, obvinenej osobe a jej obhajcovi predovšetkým musí byť v súlade so zásadou kontradiktórnosti a rovnosti procesných prostriedkov poskytnutá dostatočne dlhá lehota na to, aby sa oboznámili s týmito informáciami a týmto spisovým materiálom, a musí im byť umožnené účinne pripraviť obhajobu, predložiť prípadne pripomienky a prípadne spísať návrh najmä v súvislosti s priebehom konania, ktorý by boli oprávnení podať podľa vnútroštátneho práva. Táto požiadavka vyžaduje, aby bolo vo veci v prípade potreby prerušené konanie a nariadené odročenie pojednávania na neskôr.

V rozsahu, v akom sa vnútroštátny súd konkrétnejšie pýta na spôsoby výkonu práva na prístup k spisovému materiálu stanoveného v čl. 7 ods. 2 a 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní, je potrebné spresniť, že v prípade, že obvinená osoba alebo jej obhajca boli na žiadosť tejto osoby predvolaní na nahliadnutie do tohto spisu v prípravnom konaní, ale z legitímnych dôvodov alebo dôvodov nezávislých od ich vôle sa nemohli dostaviť v deň uvedený v predvolaní, dodržiavanie práva na obhajobu a spravodlivý proces, ktoré má toto ustanovenie uplatniť, vyžaduje, aby orgány činné v trestnom konaní alebo prípadne súdy prijali opatrenia potrebné na to, aby sa tejto osobe alebo jej obhajcovi nanovo umožnilo oboznámiť sa uvedenými materiálmi. Uvedené ustanovenie nebráni tomu, aby táto nová možnosť bola poskytnutá po podaní obžaloby súdu.

V tomto rámci však súd musí zaručiť spravodlivú rovnováhu medzi dodržiavaním práva na obhajobu na jednej strane a potrebou zaručiť účinné trestné stíhanie a postih trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy EÚ, ako aj potrebou dbať o to, aby bola vec prejednaná v primeranej lehote s prihliadnutím na prípadné svojvoľné prekážky obhajoby na riadny priebeh tohto konania.

K právu na prístup k obhajcovi podľa smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi

Vnútroštátny súd sa svojou štvrtou otázkou v podstate pýta, či sa má čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi vykladať v tom zmysle, že bráni po prvé takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť obhajcu zvoleného dvomi obvине-

nými osobami proti vôli týchto osôb preto, lebo tieto osoby majú protichodné záujmy, a po druhé tomu, aby tento súd umožnil uvedeným osobám zvoliť si nového obhajcu alebo prípadne aby on sám nahradil prvého obhajcu ustanovením *ex officio* dvoch obhajcov. Je potrebné uviesť, že v súlade s čl. 15 ods. 1 tejto smernice, i keď lehota na jej prebranie ešte neuplynula v čase, keď vnútroštátny podal na Súdny dvor EÚ tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, táto lehota uplynula 27. novembra 2016. Za týchto podmienok sa uvedená smernica uplatňuje na situáciu obvinených osôb vo veci samej.

Podľa čl. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi táto smernica upravuje minimálne pravidlá týkajúce sa najmä práv podozrivých a obvinených osôb v trestnom konaní na prístup k obhajcovi. Konkrétne čl. 3 ods. 1 tejto smernice ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby tieto podozrivé a obvinené osoby mali právo na prístup k obhajcovi v takom čase a takým spôsobom, ktorý im umožní reálne a účinne vykonávať ich právo na obhajobu. Ako v podstate vyplýva z odôvodnenia č. 12 uvedenej smernice, táto smernica má posilniť najmä právo poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať zakotvené v čl. 47 ods. 2 Charty základných práv EÚ, ako aj právo na obhajobu zaručené v čl. 48 ods. 2 tejto Charty.

Ako to uvádzajú aj Vysvetlivky k Charte základných práv [pozn.: ide o „dôvodovú správu“ k Charte], Uvedený čl. 48 ods. 2 zodpovedá čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a má v súlade s čl. 52 ods. 3 Charty rovnaký zmysel a rozsah ako tento článok. Z judikatúry ESLP v podstate vyplýva, že i keď právo na prístup k obhajcovi stanovené v čl. 6 ods. 3 Dohovoru ukladá, že dotknutej osobe musí byť umožnený prístup k obhajcovi, ktorého si zvolí, táto možnosť nie je absolútna [pozri v tomto zmysle rozsudky ESLP z 29. septembra 1992 vo veci *Croissant proti Nemecku* (sťažnosť č. 13611/88), § 29, a zo 14. januára 2003 vo veci *Lagerblom proti Švédsku* (sťažnosť č. 26891/95), § 54]. Môže byť tak predmetom určitých obmedzení s výhradou, že tieto obmedzenia sú stanovené zákonom, zodpovedajú cieľu všeobecného záujmu a sú primerané tomuto cieľu.

V prejednávanej veci z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že dotknutá vnútroštátna právna úprava vo veci samej má zaručiť právo obvinených osôb na účinnú obhajobu.

Je potrebné konštatovať, že tento cieľ, ktorý presne zodpovedá cieľu sledovanému v čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi, je legitímny a právna úprava je primeraná tomuto cieľu.

V tejto súvislosti je potrebné totiž zdôrazniť, že neexistencia konfliktu záujmov obhajcu je nevyhnutná na to, aby sa zabezpečila efektívnosť práva na obhajobu. Jeden a ten istý obhajca nemôže naplno a účinne obhajovať dve obvinené osoby v rámci toho istého konania, ak tieto osoby majú protichodné záujmy, najmä ak výpovede jednej z nich svedčia v neprospech druhej osoby bez toho, aby táto druhá osoba potvrdila tieto výpovede.

Za týchto podmienok sa zdá, že samotné vylúčenie tohto obhajcu a jeho nahradenie dvomi obhajcami, ktorých si volia obvinení, alebo dvomi obhajcami ustanovenými súdom, zaručuje efektívnosť práva na obhajobu a právo na prístup k obhajcovi.

2.4 Výrok rozhodnutia³⁶

Súdny dvor EÚ, po posúdení relevantných aspektov posudzovanej polemiky, vo veci C-612/15, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev I“), **judikoval nasledovne:**

1. Článok 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje postup ukončenia trestného konania, o aký ide v § 368 a § 369 bulharského Trestného poriadku (*Nakazatelno procesualen kodex*), ak sa táto právna úprava uplatňuje na konania začaté v súvislosti s prípadmi závažného podvodu alebo inej závažnej protiprávnej činnosti poškodzujúcej finančné záujmy EÚ v colnej oblasti. Vnútroštátnemu súdu prislúcha zabezpečiť plný účinok čl. 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ tak, že podľa potreby upustí od uplatnenia uvedenej právnej úpravy, pričom musí dbať o to, aby bolo zaručené dodržiavanie základných práv obvinených osôb.
2. Článok 6 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby boli podrobné informácie o obvinení oznámené obhajobe po podaní obžaloby súdu, ale ešte predtým, ako tento súd začne posudzovať dôvodnosť obvinenia a nezačne pojednávať o veci, či dokonca po začatí týchto pojednávaní, ale ešte pred rozhodnutím súdu, ak neskôr došlo k zmene takto oznámených informácií, s výhradou, že súd prijme všetky potrebné opatrenia na zaručenie dodržiavania práva na obhajobu a spravodlivý proces. Článok 7

³⁶ Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev I“) – výrok rozhodnutia.

ods. 3 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd musí zaručiť, aby bol obhajobe umožnený účinný prístup k spisovému materiálu, pričom tento prístup možno umožniť po podaní obžaloby súdu, ale ešte predtým, ako tento súd začne posudzovať dôvodnosť obvinenia a než skutočne začne hlavné pojednávanie na tomto súde, či dokonca po začatí týchto pojednávaní, ale ešte pred rozhodnutím súdu, ak boli do spisu na konajúcom súde pridané nové informácie, s výhradou, že súd prijme všetky potrebné opatrenia na zaručenie dodržiavania práv na obhajobu a spravodlivý proces.

3. Článok 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť obhajcu zvoleného dvomi obvinenými osobami proti vôli týchto osôb preto, lebo tieto osoby majú protichodné záujmy, ani tomu, aby tento súd umožnil uvedeným osobám zvoliť si nového obhajcu alebo prípadne aby on sám nahradil prvého obhajcu ustanovením *ex offico* (pozn.: *ex offico* znamená z úradnej moci) dvoch obhajcov.

Kapitola 3

Právo na informácie o obvinení v trestnom konaní: rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-704/18 – *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“)

3.1 Návrh na začatie konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom EÚ vo veci C-704/18, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“)³⁷ sa týka výkladu čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Tento návrh bol predložený v rámci trestného konania vedeného proti Nikolajovi Kolevovi a iným (ďalej v tomto rozhodnutí len „obvinené osoby“), ôsmim osobám obvineným z toho, že ako príslušníci bulharských colných orgánov spáchali rôzne trestné činy.

3.2 Skutkový stav a prejudiciálna otázka³⁸

Voči obvineným osobám je od roku 2012 vedené trestné konanie za to, že sa ako príslušníci bulharských colných orgánov podieľali na zločineckej skupine. Keďže vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, bulharský Špecializovaný trestný súd (*Specializiran nakazatelen sąd*) dospel k záveru, že obvinenia neboli vznesené príslušným orgánom, a že obsahujú formálne porušenia, vrátil vec príslušnému špecializovanému prokurátorovi, aby voči obžalovaným vzniesol nové obvinenia. Konanie však bolo následne prerušené a lehoty na účely vyšetrovania boli viackrát predĺžené.

V roku 2014 bol na vnútroštátny súd podaný návrh na uplatnenie postupu stanoveného v § 368 a § 369 bulharského Trestného poriadku (*Nakazatelen procesualen kodeks*). V súlade s týmito ustanoveniami tento súd najprv vrátil vec prokurátorovi a stanovil mu trojmesačnú lehotu, aby ukončil vyšetrova-

³⁷ Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 12. februára 2020 vo veci C-704/18, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“).

³⁸ Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-704/18, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“) – body 10 až 33.

nie, vzniesol nové obvinenia, oboznámil s nimi a s obsahom vyšetrovania obvinenej osoby a ukončil prípravnú fázu trestného konania, pričom prokurátor mal následne k dispozícii dodatočnú lehotou, aby podal na súd obžalobu. Po tom, čo prokurátor vzniesol nové obvinenia a podal obžalobu v stanovených lehotách, tento súd konštatoval nové procesné pochybenia v neprospech obvinených osôb a vec znovu vrátil prokurátorovi.

Uznesením z 22. mája 2015 ten istý súd konštatoval, že prokurátor ne-napravil skôr konštatované porušenia podstatných formálnych náležitostí a dopustil sa nových porušení. Dospel teda k záveru, že podmienky na ukončenie trestného konania boli splnené a že z tohto dôvodu naňho majú uvedené osoby nárok. Napriek týmto zisteniam však vnútroštátny súd nenariadil ukončenie trestného konania podľa § 368 a § 369 Trestného poriadku, ale ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania v prejednávanej veci, na základe § 249 Trestného poriadku rozhodol o ukončení súdneho konania a opätovne vrátil vec prokurátorovi, aby odstránil formálne vady, ktoré sa týkali jednak informovania obvinených osôb v súvislosti s obvinením, ktoré voči nim bolo vznesené, a jednak poskytnutia prístupu k spisovému materiálu. Súd rozhodujúci o odvolaní podanom proti tomuto uzneseniu z 22. mája 2015 v uznesení z 12. októbra 2015 rozhodol, že vnútroštátny súd mal pristúpiť k ukončeniu trestného konania v súlade s § 368 a § 369 Trestného poriadku, a vrátil vec tomuto súdu.

Rozhodnutím z 11. novembra 2015 sa vnútroštátny súd obrátil na Súdny dvor EÚ s prvým návrhom na začatie prejudiciálneho konania, ktorý viedol k rozsudku vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“).

Článok 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje postup ukončenia trestného konania, o aký ide v § 368 a § 369 Trestného poriadku, ak sa táto právna úprava uplatňuje na konania začaté v súvislosti s prípadmi závažného podvodu alebo inej závažnej protiprávnej činnosti poškodzujúcej finančné záujmy EÚ v colnej oblasti. V tom istom bode dodal, že vnútroštátnemu súdu prislúcha zabezpečiť plný účinok čl. 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ tak, že podľa potreby upustí od uplatnenia uvedenej právnej úpravy, pričom musí dbať o to, aby bolo zaručené dodržiavanie základných práv obvinených osôb, pričom spresnil, že medzi tieto práva patrí právo týchto osôb na to, aby ich vec bola prejednaná v primeranej lehote.

Súdny dvor EÚ spresnil, že v prípade, keď možno uvažovať o splnení povinností vyplývajúcich z čl. 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ prostred-

níctvom viacerých opatrení, prislúcha vnútroštátnemu súdu, aby určil, ktoré z týchto opatrení sa uplatní. V tejto súvislosti Súdny dvor predovšetkým zvažoval možnosť vnútroštátneho súdu začať po tom, čo prokurátor podá obžalobu v stanovenej lehote, súdnu fázu trestného konania a sám napraviť prípadné nezrovnalosti, ku ktorým prípadne došlo počas prípravnej fázy tohto konania.

Pokiaľ ide o dodržanie práva obvinených osôb na prejednanie veci v primeranej lehote, Súdny dvor v rozsudku vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“) uviedol, že vnútroštátnemu súdu tiež prináleží, aby určil opatrenia, ktoré je potrebné prijať na zabezpečenie dodržiavania tohto práva, a to s prihliadnutím na všetky procesné prostriedky, ktoré ponúka jeho vnútroštátne právo posudzované ako celok a vykladané s ohľadom na právo EÚ. V prípade, že sa ukáže, že je možné uplatniť viacero riešení na to, aby sa zabezpečil plný účinok povinností vyplývajúcich z čl. 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ, uvedenému súdu prislúcha vybrať tie, ktoré z týchto jednotlivých riešení umožňujú v prejednávanej veci zaručiť dotknuté základné právo.

Súdny dvor EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“) vyložil čl. 6 a 7 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, ktoré zakotvujú práva obvinenej osoby na informácie o obvinení vznesenom proti nej a na prístup k spisovému materiálu. Presnejšie, Súdny dvor rozhodol na jednej strane, že čl. 6 ods. 3 tejto smernice nebráni tomu, aby boli podrobné informácie o obvinení oznámené obhajobe po podaní obžaloby súdu, ale ešte predtým, ako tento súd začne posudzovať dôvodnosť obvinenia a nezačne pojednávať o veci, či dokonca po začatí týchto pojednávaní, ale ešte pred rozhodnutím súdu, ak neskôr došlo k zmene takto oznámených informácií, s výhradou, že súd prijme všetky potrebné opatrenia na zaručenie dodržiavania práva na obhajobu a spravodlivý proces.

Na druhej strane, Súdny dvor rozhodol, že podľa čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie vnútroštátny súd musí zaručiť, aby bol obhajobe umožnený účinný prístup k spisovému materiálu, pričom tento prístup možno umožniť po podaní obžaloby súdu, ale ešte predtým, ako tento súd začne posudzovať dôvodnosť obvinenia a ako skutočne začne hlavné pojednávanie na tomto súde, či dokonca po začatí týchto pojednávaní, ale ešte pred rozhodnutím súdu, ak boli do spisu na konajúcom súde pridané nové informácie, s výhradou, že súd prijme všetky potrebné opatrenia na zaručenie dodržiavania práv na obhajobu a spravodlivý proces.

V rozsudku vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“) Súdny dvor EÚ podal výklad čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi.

Vnútroštátny súd uvádza, že uzneseniami z 13. júna a zo 14. septembra 2018 uplatnil body 3 a 1 výroku rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“) v tomto poradí. Pokiaľ však ide o bod 2 výroku tohto rozsudku, vnútroštátny súd sa domnieva, že je konfrontovaný s vnútroštátnym procesným pravidlom, ktoré bráni jeho uplatneniu vo veci, ktorú prejednáva. Uvádza totiž, že v prejednáwanej veci bola súdna fáza trestného konania už ukončená uznesením z 22. mája 2015 prijatým na základe § 249 Trestného poriadku, ktoré sa medzitým stalo právoplatným. Tento súd by tak podľa svojho vnútroštátneho práva nemohol vykonať akýkoľvek neskorší úkon, ktorý by mu umožnil vo veci samej uplatniť výklad smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, ktorý podal Súdny dvor.

Vzhľadom rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“) sa však vnútroštátny súd domnieva, že jeho vnútroštátne právo je potrebné vykladať tak, aby táto procesná prekážka nebránila uplatneniu práva EÚ.

V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že konečné rozhodnutie o skončení súdnej fázy konania má procesný význam, keďže zahŕňa vrátenie veci prokurátorovi na účely dokončenia procesných úkonov a samo osebe nepriznáva obvineným osobám hmotné práva. Zastáva názor, že toto rozhodnutie priznáva týmto osobám z dôvodu, že vo veci vznikli prieťahy výhodu, ktorú nie je možné obhájiť, pretože vedie k porušeniu zásady preskúmania trestného obvinenia v primeranej lehote, ako ju Súdny dvor uvádza v rozsudku vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“). Okrem toho, poznamenáva, že v priebehu súdneho konania je možné dodržať všetky procesné práva, ktoré pre obvinené osoby vyplývajú zo smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, tak ako ju vyložil Súdny dvor v rozsudku vo veci *Kolev*.

Na základe týchto úvah vnútroštátny súd uznesením zo 14. septembra 2018 rozhodol o neuplatnení vnútroštátneho ustanovenia, ktoré neumožňuje zmeniť rozhodnutie o ukončení súdnej fázy konania prijaté na základe § 249 Trestného poriadku.

Dve z obvinených osôb podali proti tomuto uzneseniu odvolanie, ktoré bolo zrušené súdom, ktorý vo veci rozhodoval, a to jednak z toho dôvodu, že rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“) sa neuplatní, pokiaľ ide o už skončenú súdnu fázu, a jednak preto, že Súdny dvor nerozhodol o súlade § 249 Trestného poriadku s čl. 325 Zmluvy o fun-

govaní EÚ. Odvolací súd vrátil vec vnútroštátnemu súdu, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom mu uložil, aby ukončil súdnu fázu konania a vrátil vec prokurátorovi. Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, spresňuje, že tak čelí výslovnému zákazu uplatniť bod 2 výroku rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“).

V tejto súvislosti má vnútroštátny súd pochybnosti, pokiaľ ide o výklad tohto rozsudku, ktorý prijal odvolací súd. Odvolací súd totiž založil svoje rozhodnutie na skutočnostiach, ktoré boli Súdnemu dvoru známe v čase vydania rozsudku, teda na tom, že súdne konanie bolo ukončené uznesením z 22. mája 2015. Práve vzhľadom na tieto skutočnosti pritom Súdny dvor výslovne stanovil možnosť vnútroštátnemu súdu vykonať uvedený rozsudok tým, že začne súdnu fázu konania a sám napraví procesné vady.

Za týchto podmienok bulharský Špecializovaný trestný súd (*Specializiran nakazatelen sad*) rozhodol prerušiť konanie a **položiť Súdnemu dvoru EÚ túto prejudiciálnu otázku** – má sa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ vykladať v tom zmysle, že umožňuje vnútroštátnemu súdu upustiť od uplatnenia rozsudku vydaného v prejudiciálnom konaní v rámci konania vo veci samej, v ktorom sa tento rozsudok vydal, tým, že odkáže na skutkové okolnosti, ktoré Súdny dvor zohľadnil pri rozhodovaní o návrhu na začatie prejudiciálneho konania?³⁹

3.3 Analýza Súdneho dvora⁴⁰

Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ od vnútroštátnemu súdu vyžaduje, aby plne uplatňoval výklad práva EÚ, ktorý v prejudiciálnom konaní podal Súdny dvor (pozri v tomto zmysle rozsudky vo veci 52/76, *Benedetti*, bod 26, a vo veci C-614/14, *Ogňanov*, bod 28).

S cieľom odpovedať na položenú otázku je potrebné preto v prvom rade spresniť dosah rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“), pokiaľ ide o výklad čl. 6 ods. 3 a čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/

³⁹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Špecializovaný trestný súd (Bulharsko) 12. novembra 2018 – trestné konanie proti L. D., M. E., N. F., O. G., P. H. a R. I. (vec C-704/18).

⁴⁰ Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-704/18, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“) – body 33 až 57.

EÚ o práve na informácie, ktorý je predmetom bodu 2 výroku tohto rozsudku, a následne v druhom rade preskúmať, či sa má pravidlo vnútroštátneho procesného práva, o ktoré ide vo veci samej, stanovené v § 249 Trestného poriadku, ktoré vykladá vnútroštátna judikatúra v tom zmysle, že po skončení súdnej fázy trestného konania súd už o veci nerozhoduje a vec je nutné vrátiť prokurátorovi, aby mohli byť napravené procesné pochybenia, ku ktorým došlo v prípravnej fáze tohto konania, má takú povahu, že môže brániť uplatneniu uvedeného bodu 2.

V prvom rade, pokiaľ ide o dosah rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“), je potrebné uviesť, že v bode 2 výroku tohto rozsudku, Súdny dvor v podstate spresnil okamih, v ktorom je potrebné zabezpečiť prospech z procesných práv zakotvených v čl. 6 ods. 3 a čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, t. j. v zásade najneskôr predtým, ako trestný súd začne posudzovať dôvodnosť obvinenia a ako začne hlavné pojednávanie na tomto súde.

Naopak, je potrebné konštatovať, že rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“) nespresňuje ani, ktorý vnútroštátny orgán je poverený zabezpečiť, že obvinené osoby majú prospech z predmetných práv, ani postup, ktorý je potrebné v tejto súvislosti dodržať.

Pokiaľ ide o podmienky tohto postupu, Súdny dvor nanajvýš uvádza, že prináleží vnútroštátnemu súdu, aby zaručil spravodlivú rovnováhu medzi dodržiavaním práva na obhajobu na jednej strane a potrebou zaručiť účinné trestné stíhanie a postih trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy EÚ, ako aj potrebou dbať o to, aby konanie prebehlo v primeranej lehote, na strane druhej. Je potrebné uviesť, že podobnú povinnosť má počas prípravnej fázy trestného konania nevyhnutne aj prokuratúra.

Súdny dvor EÚ v rozsudku vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“) v bodoch 72 a 73 ďalej uviedol, že primeranosť dĺžky konania nemožno stanoviť odkazom na konkrétnu maximálnu hranicu vymedzenú abstraktným spôsobom, ale musí sa posúdiť v každom jednotlivom prípade v závislosti od okolností vlastných každej veci, akými sú napríklad význam a zložitosť sporu alebo aj správanie príslušných orgánov a osôb v konaní, počet obvinených osôb, ako aj dĺžka trvania a závažnosť skutkov, z ktorých sú tieto osoby obvinené, pričom zložitosť sporu alebo spôsobovanie prieťahov zo strany obhajoby môžu odôvodniť lehotu, ktorá sa na prvý pohľad zdá príliš dlhou.

Z toho vyplýva, že rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“) nebráni tomu, aby práva obvinených osôb a ich advokátov

na informácie o obvinení a na prístup k spisovému materiálu boli zaručené buď prokurátorom po vrátení veci do prípravnej fázy trestného konania, alebo vnútroštátnym súdom, keď bude vo veci podaná obžaloba.

Z toho vyplýva, že na rozdiel od toho, čo naznačuje vnútroštátny súd v znení svojej prejudiciálnej otázky, Súdny dvor v tomto rozsudku vôbec nezohľadnil skutočnosť, že súdna fáza trestného konania vo veci samej bola týmto súdom ukončená jeho uznesením z 22. mája 2015 prijatým na základe § 249 Trestného poriadku.

Práve naopak, z rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“) vyplýva, že samotný vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania predpokladal možnosť začať súdnu fázu konania bez ohľadu na prijatie svojho uznesenia z 22. mája 2015. Súdny dvor teda vôbec nepreskúmal a už vôbec neodmietol výklad § 249 trestného poriadku podaný odvolacím orgánom ako odporujúci právu EÚ.

V druhom rade, pokiaľ o vplyv tohto pravidla vnútroštátneho procesného práva na uplatnenie bodu 2 výroku rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“), je nesporné, že uznesenie z 22. mája 2015 prijaté vnútroštátnym súdom na základe tohto ustanovenia malo za následok ukončenie súdnej fázy trestného konania a vrátenie veci prokurátorovi. Je potrebné preto preskúmať, či takéto pravidlo môže brániť vnútroštátnym súdnym orgánom vykonať akýkoľvek neskorší úkon umožňujúci uplatniť výklad uvedený v uvedenom bode 2, ako sa obáva vnútroštátny súd.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, ako vyplýva z rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“), že Súdny dvor nestanovil konkrétne podmienky uplatnenia bodu 2 výroku tohto rozsudku v rámci konania vo veci samej. Konkrétnejšie, keďže začatie súdnej fázy konania zo strany vnútroštátneho súdu, aby sám odstránil nedostatky je len jednou z možností, ktoré Súdny dvor uviedol v tomto rozsudku, výber týchto spôsobov patrí do procesnej autonómie členských štátov.

Za týchto okolností je vecou vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu, aby stanovil uvedené podmienky, a to pod podmienkou, že vnútroštátne pravidlá nebudú menej priaznivé ako pravidlá upravujúce obdobné situácie podliehajúce vnútroštátnemu právu (zásada ekvivalencie) a že nebudú viesť k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom EÚ (zásada efektivity) (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci 33/76, *Rewe-Zentralfinanz a Rewe-Zentral*, body 5 a 6; rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-128/93,

Fisscher, bod 39, ako aj rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-411/17, *Inter-Environnement Wallonie a Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, bod 171).

Je potrebné teda overiť, či vrátenie veci prokurátorovi na účely nápravy procesných pochybení, ku ktorým došlo v prípravnej fáze trestného konania, môže porušiť tieto zásady, a to s ohľadom na výklad čl. 6 ods. 3 a čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, ktorý podal Súdny dvor v bode 2 výroku rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“).

V tejto súvislosti je potrebné na jednej strane uviesť, že pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nijako nevyplýva, že záväzný pokyn, ktorý vydal odvolací súd vnútroštátnemu súdu je v rozpore s touto zásadou.

Na druhej strane, pokiaľ ide o zásadu efektivity, je potrebné na úvod pripomenúť, že právo EÚ nebráni tomu, aby mal vnútroštátny súd povinnosť riadiť sa pokynmi súdu vyššieho stupňa, pokiaľ ide o výklad vnútroštátneho procesného práva na účely uplatnenia rozsudku vydaného v prejudiciálnom konaní, pokiaľ tieto pokyny neohrozujú predovšetkým účinnosť práva EÚ, tak ako ho vyložil Súdny dvor v tomto rozsudku. Súdny dvor tak najmä rozhodol, že mu pod podmienkou, že je zaručená účinná ochrana individuálnych práv odvodených z práva EÚ, neprináleží zasahovať do riešenia problémov príslušnosti, ktoré môže v rovine vnútroštátnej súdnej sústavy vyplývať z kvalifikácie určitých právnych situácií založených na práve EÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-224/01, *Köbler*, bod 47).

Po tomto spresnení zo zásady efektivity vyplýva, že vnútroštátny súd nemôže byť povinný vyhovieť záväznému pokynu, ktorý mu adresoval odvolací súd, aby vrátil vec samu prokurátorovi, ak by tento pokyn ohrozil účinnosť čl. 6 ods. 3 a čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, ako ich vyložil Súdny dvor v rozsudku vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“).

V tejto súvislosti však je potrebné poznamenať, že hoci súdna fáza trestného konania, o ktoré ide vo veci samej, bola ukončená, neplatí to o celom tomto konaní, keďže vec bola vrátená prokurátorovi.

Nič však neumožňuje domnievať sa, že vrátenie veci samej prokurátorovi by mohlo ohroziť alebo brániť výkonu procesných práv zakotvených v čl. 6 ods. 3 a čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie a ohroziť tak potrebný účinok týchto ustanovení, pokiaľ prokurátor v rámci prípravnej fázy trestného konania alebo vnútroštátny súd v rámci súdnej fázy konania, ktorá po nej nasleduje, dbá na to, aby tieto ustanovenia, tak ako ich vyložil

Súdny dvor v bode 2 výroku rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“), boli uplatnené.

Pokiaľ ide o obavy vyjadrené vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, v súvislosti s dôsledkami takéhoto vrátenia na dĺžku konania, je potrebné zdôrazniť, že prokurátorovi rovnako ako vnútroštátnemu súdu prináleží zabezpečiť počas prípravnej fázy trestného konania spravodlivú rovnováhu medzi dodržiavaním práva na obhajobu na jednej strane a potrebou zaručiť efektivitu stíhaní a trestania trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy EÚ, ako aj potrebu, aby konanie prebehlo v primeranej lehote na strane druhej.

3.4 Výrok rozhodnutia⁴¹

Súdny dvor EÚ, po posúdení relevantných aspektov posudzovanej polemiky, vo veci C-704/18, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“), **judikoval nasledovné** – s ohľadom na výklad čl. 6 ods. 3 a čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní, ktorý podal Súdny dvor vo výroku rozsudku vo veci C-612/15, *Kolev a iní*, čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni pravidlu vnútroštátneho procesného práva, ktoré vnútroštátnemu súdu vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, ukladá povinnosť, aby vyhovel záväznému pokynu, ktorý mu adresoval súd vyššieho stupňa, vrátiť vec po ukončení súdnej fázy trestného konania prokurátorovi, aby boli napravené procesné pochybenia, ku ktorým došlo v prípravnej fáze tohto konania, pokiaľ sú tieto ustanovenia práva EÚ, tak ako ich vyložil Súdny dvor vo výroku uvedeného rozsudku, dodržané v rámci prípravnej fázy trestného konania alebo v rámci po nej nasledujúcej súdnej fázy tohto konania.

⁴¹ Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-704/18, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“) – výrok rozhodnutia.

Kapitola 4

Právo na informácie v trestnom stíhaní za vedenie motorového vozidla bez vodičského oprávnenia: rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-615/18 – U. Y.

4.1 Návrh na začatie konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnyim dvorom EÚ vo veci C-615/18, U. Y.⁴² sa týka výkladu čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, ako aj čl. 21, 45, 49 a 56 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania vedeného v Nemecku proti U. Y. z dôvodu vedenia motorového vozidla bez vodičského oprávnenia z nedbanlivosti.

4.2 Skutkový stav a prejudiciálne otázky⁴³

U. Y. je vodičom z povolania nákladných motorových vozidiel, je poľským štátnym príslušníkom a má trvalé bydlisko v Poľsku.

Trestným rozkazom z 21. augusta 2017 nemecký Okresný súd Garmisch-Partenkirchen (*Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen*) uložil U. Y. peňažný trest a zákaz činnosti viesť motorové vozidlo na tri mesiace za trestný čin, ktorý spáchal 11. júla 2017 a ktorý spočíval v nezákonnom opustení miesta dopravnej nehody. Tento trestný rozkaz bol spolu s prekladom do poľského jazyka doručený splnomocnencovi U. Y. 30. augusta 2017. U. Y. totiž v súlade s § 132 nemeckého Trestného poriadku (*Strafprozessordnung*) a na základe príkazu prokurátora udelil plnomocenstvo na doručovanie písomností. Polícia určila za tohto splnomocnenca úradníka Okresný súd Garmisch-Partenkirchen (*Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen*).

Tlačivo na vydanie plnomocenstva, ktoré bolo vyhotovené v nemeckom jazyku a pre U. Y. telefonicky preložila jeho blízka osoba, uvádzalo meno a adresu pracoviska splnomocnenca, ako aj informáciu, že zákonné lehoty

⁴² Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 14. mája 2020 vo veci C-615/18, U. Y.

⁴³ Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-615/18, U. Y. – body 11 až 34.

začínajú plynúť odo dňa doručenia rozhodnutia v trestnej veci splnomocnencovi. Naproti tomu neobsahovalo žiadnu zmienku o hmotnoprávných a trestnoprávných dôsledkoch plnomocenstva, najmä pokiaľ ide o prípadné povinnosti dotknutej osoby informovať sa u svojho splnomocnenca. U. Y. dostal kópiu plnomocenstva v nemeckom jazyku.

Splnomocnenec odoslal trestný rozkaz bežnou poštovou zásielkou na známu adresu U. Y. v Poľsku bez toho, aby bolo možné určiť, či mu táto zásielka bola doručená. Keďže proti trestnému rozkazu nebol podaný odpor, 14. septembra 2017 nadobudol právoplatnosť.

Dňa 14. decembra 2017 nemecká polícia zadržala U. Y. za volantom nákladného motorového vozidla na území obce Kehl (Nemecko). Po tomto zadržaní podala prokuratúra v Offenburgu (Nemecko) obžalobu na U. Y. na Okresný súd Kehl (*Amtsgericht Kehl*) za vedenie motorového vozidla bez vodičského oprávnenia z nedbanlivosti, keďže viedol nákladné motorové vozidlo na území Nemecka, hoci mohol a mal vedieť, že mu bol uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlo na tomto území.

Vnútroštátny súd predpokladá, že až do dňa svojho zadržania políciou 14. decembra 2017 U. Y. nevedel o trestnom rozkaze, ktorý vydal Okresný súd Garmisch-Partenkirchen (*Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen*), a teda ani o zákaze činnosti viesť motorové vozidlo, ktorý mu bol uložený.

Vnútroštátny súd uvádza, že podľa § 44 ods. 2 nemeckého Trestného zákona (*Strafgesetzbuch*) zákaz činnosti viesť motorové vozidlo nadobúda účinnosť nadobudnutím právoplatnosti rozsudku a v tejto súvislosti spresňuje, že trestný rozkaz je rovnocenný rozsudku s právnou silou rozhodnutej veci, pokiaľ nebol v lehote dvoch týždňov od doručenia tohto rozkazu podaný odpor, pričom doručenie sa môže uskutočniť splnomocnencovi určenému dotknutou osobou. Ďalej zdôrazňuje, že skutočnosť, že osoba splnomocnenca je rovnako ako v prejednávanej veci určená políciou a že tlačivo na udelenie plnomocenstva neobsahuje ani informáciu o možnosti telefonicky kontaktovať splnomocnenca, ani poučenie, pokiaľ ide o povinnosť tejto osoby informovať sa u svojho splnomocnenca, podľa nemeckého práva vo všeobecnosti nebráni účinnosti plnomocenstva. To isté platí pre okolnosť, že toto tlačivo je vyhotovené výlučne v nemeckom jazyku, za predpokladu, že ak obvinený neovláda tento jazyk, obsah tohto tlačiva mu bude ústne vysvetlený. Okrem toho, podľa vnútroštátneho súdu obvinenému, ktorý vedel o začatí trestného stíhania voči svojej osobe, možno vytýkať nedbanlivosť, ak sa nesnaží získať od svojho splnomocnenca konkrétne informácie o výsledku uvedeného

trestného stíhania. Za tohto predpokladu nemôže namietať, že mu neboli doručené dokumenty, ktoré mu zaslal uvedený splnomocnenec.

Vnútroštátny súd má však pochybnosti o zlučiteľnosti právnej sily rozhodnutej veci, ktorá sa má podľa nemeckého práva priznať trestnému rozkazu Okresného súdu Garmisch-Partenkirchen (*Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen*), so smernicou 2012/13/EÚ o práve na informácie, ako ju vykladá Súdny dvor EÚ vo svojich rozsudku vo veci C-216/14, *Covaci*, a v rozsudku v spojených veciach C-124/16, C-188/16 a C-213/16, *Tranca a iní*, ako aj s čl. 21, 45, 49 a 56 Zmluvy o fungovaní EÚ. Podľa vnútroštátneho súdu z týchto rozsudkov vyplýva, že obvinený by vo všeobecnosti nemal z dôvodu svojej povinnosti udeliť plnomocnenstvo na doručenie trestného rozkazu voči svojej osobe, znášať ani najmenšiu nevýhodu súvisiacu so skutočnosťou, že jeho bydlisko sa nenachádza v Nemecku, ale v inom členskom štáte. V prejednávanej veci podľa neho U. Y. znáša takéto nevýhody, ktoré nemožno napraviť.

Podľa názoru vnútroštátneho súdu totiž vzhľadom na to, že doručenie trestného rozkazu sa vykonáva prostredníctvom splnomocnenca, je pravdepodobné, že osoba, proti ktorej bol vydaný a ktorá má bydlisko v zahraničí, sa s týmto trestným rozkazom neoboznami alebo sa s ním oboznami až oveľa neskôr, než by to bolo v prípade, ak by mala bydlisko v Nemecku.

V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že je nepochybné, že trestné rozkazy možno v Nemecku doručovať poštovou zásielkou s doručenkou a že v takom prípade nie je nevyhnutné odovzdanie trestného rozkazu priamo adresátovi, keďže doručenie sa môže uskutočniť v jeho bydlisku odovzdaním uvedeného trestného rozkazu plnoletému rodinnému príslušníkovi, zamestnancovi rodiny, plnoletému trvalému spolubývajúcemu, vloženie uvedeného trestného rozkazu do poštovej schránky adresáta alebo uloženie zásielky, pokiaľ sa vystaví úradné potvrdenie ako dôkaz o doručení. Podľa vnútroštátneho súdu však prísne podmienky upravujúce toto konanie, ktorých splnenie musí súd preskúmať *ex officio* (pozn.: *ex officio* znamená z úradnej moci), ako aj zemepisná a osobná blízkosť miesta doručenia a skutočného adresáta vo vzťahu k dotknutej osobe vo všeobecnosti umožňujú zaručiť, že v prípade najmenších pochybností o riadnom doručení sa doručenie bude považovať za neúčinné.

Naopak, ak sa trestný rozkaz doručí splnomocnencovi obvineného, tento obvinený vo všeobecnosti nebude môcť ovplyvniť spôsob, akým mu bude tento trestný rozkaz odoslaný, ani vtedy, ak je splnomocnenec úradníkom súdu. Tento splnomocnenec nie je právne povinný odoslať uvedený trestný

rozkaz takým spôsobom, ktorý zaručuje, že bude skutočne odovzdaný obvinenému, napríklad doporučenou zásielkou. Zaslanie trestného rozkazu do zahraničia okrem toho môže trvať oveľa dlhšie a riziko, že sa list stratí, je vyššie.

Podľa vnútroštátneho súdu tieto nevýhody nie sú v nemeckom práve vyvážené postupom navrátenia lehoty stanoveným v § 44 Trestného poriadku, ktorý za určitých podmienok umožňuje odňať trestnému rozkazu právnu silu rozhodnutej veci a opätovne nechať plynúť lehotu na podanie odporu proti tomuto trestnému rozkazu.

V tejto súvislosti, po prvé, uvádza, že na to, aby sa trestnému rozkazu odňala právna sila rozhodnutej veci so spätnou účinnosťou, musí dotknutá osoba, voči ktorej bol vydaný, aj v prípade, že nespochybňuje porušenie a právne dôsledky, ktoré z neho vyplývajú, predložiť odôvodnenú žiadosť o navrátenie lehoty a podať odpor proti trestnému rozkazu a následne vziať späť svoj odpor ihneď, ako jej bola navrátená lehota. Vnútroštátny súd, po druhé, zdôrazňuje, že žiadosť o navrátenie lehoty musí byť podaná v lehote jedného týždňa po odpadnutí prekážky, pre ktorú dotknutá osoba nedodrжала procesnú lehotu, ktorá jej bola uložená. Tento súd, po tretie, uvádza, že dotknutá osoba musí preukázať, že nie je zodpovedná za nedodržanie lehoty. V tejto súvislosti sa nemôže obmedziť na tvrdenie, že nevedela o doručení trestného rozkazu, ktorý sa jej týka, splnomocnencovi, pretože sa od nej očakáva, že sa bude čo najskôr informovať u svojho splnomocnenca o prípadnej existencii listov, ktoré jej boli zaslané, a to bez toho, aby bolo potrebné zohľadniť jazykové ťažkosti, ktoré môžu nastať v komunikácii so splnomocnencom. Okrem toho, navrátenie lehoty možno povoliť *ex offico* (pozn.: *ex offico* znamená z úradnej moci) len vtedy, ak zo spisu jasne vyplýva, že nedodržanie lehoty nie je zavinené. Po štvrté, uvedený súd ďalej tvrdí, že podanie žiadosti o navrátenie lehoty nemá odkladný účinok.

Za týchto podmienok sa vnútroštátny súd domnieva, že bez ohľadu na svoje vnútroštátne právo by mal byť schopný dospieť k záveru, že trestný rozkaz, ktorý vydal Okresný súd Garmisch-Partenkirchen (*Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen*) proti U. Y., nadobudol právnu silu rozhodnutej veci až uplynutím lehoty dvoch týždňov odo dňa, keď sa s ním U. Y. skutočne oboznámil, teda po jeho zadržaní za vedenie motorového vozidla bez vodičského oprávnenia z nedbanlivosti. Subsidiárne sa vnútroštátny súd domnieva, že na to, aby sa predišlo neodôvodnenému rozdielnemu zaobchádzaniu vyplývajúcemu výlučne z toho, že U. Y. má bydlisko v Poľsku, je nevyhnutné neukladať mu nad rámec povinností, ktoré by mu boli uložené v prípade, že by mu bol

trestný rozkaz doručený v Nemecku s bežnou doručenkou, povinnosť náležitej starostlivosti týkajúcu sa oboznámenia sa s relevantnými procesnými dokumentmi, ktoré sú mu určené, a ktorej porušenie je základom trestného stíhania pred vnútroštátnym súdom.

Za týchto podmienok Okresný súd Kehl (*Amtsgericht Kehl*) rozhodol prerušiť konanie a **položiť Súdnemu dvoru EÚ tieto prejudiciálne otázky:**⁴⁴

1. Má sa právo EÚ, najmä smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie, ako aj čl. 21, 45, 49 a 56 Zmluvy o fungovaní EÚ, vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá umožňuje v trestnom konaní len preto, že obvinený nemá svoje bydlisko v danom, ale v inom členskom štáte, nariadiť mu, aby si na účely doručenia trestného rozkazu, ktorý má byť voči nemu vydaný, ustanovil splnomocnenca na doručovanie písomností, s následkom, že trestný rozkaz nadobudne právoplatnosť, a tým sa vytvorí právny predpoklad pre trestnosť jeho neskoršieho konania (*Tatbestandswirkung*), aj keď obvinený sa o trestnom rozkaze v skutočnosti nedozvedel a skutočné oznámenie trestného rozkazu obvinenému nie je zabezpečené porovnateľným spôsobom, ako by to bolo pri doručení trestného rozkazu, ak by obvinený mal svoje bydlisko v danom členskom štáte?
2. V prípade, ak bude odpoveď na prvú otázku záporná: Má sa EÚ, najmä smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie, ako aj čl. 21, 45, 49 a 56 Zmluvy o fungovaní EÚ, vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá umožňuje v trestnom konaní len preto, že obvinený nemá svoje bydlisko v danom, ale v inom členskom štáte, nariadiť mu, aby si na účely doručenia trestného rozkazu, ktorý má byť voči nemu vydaný, ustanovil splnomocnenca na doručovanie písomností, s následkom, že trestný rozkaz sa stane právoplatným, a tým sa vytvorí právny predpoklad pre trestnosť jeho neskoršieho konania (*Tatbestandswirkung*), a pri stíhaní tohto trestného činu sa obvinenému uložia subjektívne prísnejšie povinnosti dbať o to, aby sa s trestným rozkazom skutočne oboznámil, než sú povinnosti, ktoré by existovali, ak by obvinený mal svoje bydlisko v danom členskom štáte, takže ho bude možné trestne stíhať z dôvodu nedbanlivosti?

⁴⁴ Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Okresný súd Kehl (Nemecko) 28. septembra 2018 – trestné konanie proti U. Y. (vec C-615/18).

4.3 Analýza Súdneho dvora⁴⁵

Najskôr je potrebné, po prvé, uviesť, že Okresný súd Garmisch-Partenkirchen (*Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen*) uložil U. Y. dočasný zákaz činnosti viesť motorové vozidlo trestným rozkazom prijatým na základe § 407 Trestného poriadku.

Ako už mal Súdny dvor EÚ príležitosť uviesť, konanie stanovené na vydanie takéhoto trestného rozkazu je zjednodušené a nezahŕňa pojednávanie ani kontradiktórnu diskusiu. Tento rozkaz predstavuje predbežné rozhodnutie vydané súdom na návrh prokuratúry za menej závažné trestné činy. V súlade s § 410 Trestného poriadku trestný rozkaz nadobúda právnu silu rozhodnutej veci uplynutím lehoty dvoch týždňov od jeho doručenia, prípadne doručenia splnomocnencovi dotknutej osoby, pokiaľ táto osoba nepodá odpor proti uvedenému trestnému rozkazu pred uplynutím tejto lehoty (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-216/14, *Covaci*, bod 20).

V osobitnom prípade, keď dotknutá osoba nemá bydlisko alebo trvalý pobyt na území Nemecka, jej možno podľa § 132 ods. 1 Trestného poriadku uložiť, aby si určila splnomocnenca, ktorému sa doručí trestný rozkaz vydaný voči nej, pričom lehota na podanie odporu začne plynúť takýmto dorúčením. Podľa § 44 ods. 2 Trestného zákona zákaz činnosti viesť motorové vozidlo uložený takýmto trestným rozkazom nadobúda účinnosť dňom, keď sa stane právoplatným.

Po druhé, je potrebné uviesť, že spor vo veci samej sa týka nového trestného stíhania začatého proti U. Y. za vedenie motorového vozidla bez vodičského oprávnenia z nedbanlivosti. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že objektívna stránka tohto trestného činu spočíva v nedodržaní zákazu činnosti viesť motorové vozidlo uloženého trestným rozkazom, ktorý nadobudol právnu silu rozhodnutej veci, a že jeho subjektívna stránka sa vyznačuje nedbanlivosťou dotknutej osoby.

Pokiaľ ide v prejednávanej veci najskôr o objektívnu stránku trestného činu, za ktorý je U. Y. trestne stíhaný pred vnútroštátnym súdom, tento súd uvádza, že U. Y. bol zadržaný za volantom nákladného motorového vozidla na území Nemecka 14. decembra 2017, teda po tom, ako nadobudol právoplatnosť trest uložený zo strany Okresného súdu Garmisch-Partenkirchen (*Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen*), keďže U. Y. nepodal odpor proti to-

⁴⁵ Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-615/18, U. Y. – body 35 až 77.

mutu trestnému rozkazu v lehote dvoch týždňov od doručenia trestného rozkazu jeho splnomocnencovi.

Vnútroštátny súd ďalej spresňuje, že pokiaľ ide o subjektívnu stránku trestného činu, za ktorý je U. Y. trestne stíhaný pred vnútroštátnym súdom, splnomocnenec U. Y., úradník Okresného súdu Garmisch-Partenkirchen (*Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen*), odoslal trestný rozkaz týkajúci sa dotknutej osoby obyčajnou poštovou zásielkou na jemu známu adresu v Poľsku. Keďže sa vnútroštátny súd domnieva, že nemožno preukázať, že tento list bol skutočne doručený U. Y., vychádza z predpokladu, že U. Y. sa o uvedenom trestnom rozkaze skutočne dozvedel až vtedy, keď ho 14. decembra 2017 zadržala polícia.

Na základe týchto spresnení je potrebné v prvom rade preskúmať, či čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie bráni tomu, aby dvojtýždňová lehota na podanie odporu proti trestnému rozkazu, ako je ten vo veci samej, začala plynúť od jeho doručenia splnomocnencovi osoby, proti ktorej bol vydaný.

V tejto súvislosti je potrebné, po prvé, zdôrazniť, že tento čl. 6 stanovuje osobitné pravidlá týkajúce sa práva všetkých podozrivých alebo obvinených byť rýchlo a dostatočne podrobne informovaní o trestnom čine, zo spáchania ktorých sú podozriví alebo obvinení, aby sa zabezpečil spravodlivý proces a umožnil sa účinný výkon práva na obhajobu. Článok 6 ods. 3 ďalej stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby sa podrobné informácie o obvinení poskytli najneskôr v okamihu podania obžaloby na súd. Je pravda, že z dôvodu krátkosti a jednoduchosti konania, v ktorom bol vydaný trestný rozkaz dotknutý vo veci samej, k doručeniu takéhoto trestného rozkazu dochádza až po tom, ako súd rozhodne o dôvodnosti obvinenia. Súdny dvor však uviedol, že v trestnom rozkaze tohto druhu súd rozhoduje len predbežne a že jeho doručenie predstavuje pre obvineného prvú príležitosť byť informovaný o obvinení, ktoré bolo voči nemu vznesené, čo je potvrdené skutočnosťou, že obvinený nie je oprávnený podať proti tomuto trestnému rozkazu opravný prostriedok na iný súd, ale odpor, na základe ktorého môže využiť pred tým istým súdom riadne kontradiktórne konania, v rámci ktorého môže v plnom rozsahu uplatniť svoje právo na obhajobu, a to predtým, ako tento súd znovu rozhodne o dôvodnosti obvinenia, ktoré bolo voči nemu vznesené (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-216/14, *Covaci*, bod 60). Preto sa má doručenie takéhoto trestného rozkazu považovať v súlade s čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie za formu oznámenia

obvinenia voči dotknutej osobe a musí tak spĺňať požiadavky uvedené v tomto článku (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-216/14, *Covaci*, bod 61).

Po druhé, Súdny dvor tiež konštatoval, že smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie neupravuje spôsoby, akými sa informácia o obvinení uvedená v jej čl. 6 musí oznámiť obvinenému, a že tento posledný uvedený článok teda v zásade nebráni tomu, aby v rámci trestného konania obvinený, ktorý nemá bydlisko v dotknutom členskom štáte, bol povinný určiť si splnomocnenca na doručenie trestného rozkazu, ako je ten dotknutý vo veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-216/14, *Covaci*, body 62 a 68).

Z judikatúry Súdneho dvora EÚ však rovnako vyplýva, že spôsoby oznamovania informácií o obvinení, stanovené právom členských štátov, nesmú ohroziť cieľ uvedený najmä v čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, ktorý, ako vyplýva aj z odôvodnenia č. 27 tejto smernice, spočíva v tom, aby sa podozrivým alebo obvineným z trestných činov umožnilo pripraviť si obhajobu a aby sa zaručil spravodlivý proces (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-216/14, *Covaci*, bod 63, ako aj rozsudok v spojených veciach C-124/16, C-188/16 a C-213/16, *Tranca a iní*, bod 38).

Takýto cieľ, rovnako ako nevyhnutnosť zabrániť akejkoľvek diskriminácii medzi obvinenými, ktorí majú bydlisko na území pôsobnosti dotknutého vnútroštátneho práva na jednej strane, a obvinenými, ktorí tam nemajú bydlisko na strane druhej, ktorí sú ako jediní povinní určiť si splnomocnenca na doručovanie súdnych rozhodnutí, si vyžadujú, aby mohol obvinený využiť celú lehotu dvoch týždňov, ktorú vnútroštátne právo priznáva na podanie odporu proti trestnému rozkazu, ako je ten dotknutý vo veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-216/14, *Covaci*, bod 65, ako aj rozsudok v spojených veciach C-124/16, C-188/16 a C-213/16, *Tranca a iní*, bod 40). Odo dňa, keď sa obvinený skutočne dozvedel o takom trestnom rozkaze, sa musí v čo najväčšej možnej miere dostať do rovnakej situácie, ako keby mu bol uvedený trestný rozkaz doručený osobne, a musí sa mu najmä umožniť disponovať celou lehotou na podanie odporu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-124/16, C-188/16 a C-213/16, *Tranca a iní*, bod 47).

Hoci je v tejto súvislosti pravda, že trestný rozkaz, ako je ten vo veci samej, nadobúda právoplatnosť, ak obžalovaný nepodá odpor v lehote dvoch týždňov od doručenia tohto trestného rozkazu jeho splnomocnencovi, a nie od okamihu, keď sa obvinený skutočne oboznámil s uvedeným trestným rozkazom, nič to nemení na tom, že ako uvádza vnútroštátny súd, § 44 a § 45

Trestného poriadku stanovujú konanie na navrátenie lehoty umožňujúce zrušiť právnu silu rozhodnutej veci tohto trestného rozkazu a podať odpor proti tomuto trestnému rozkazu napriek uplynutiu pôvodnej lehoty na podanie odporu.

Po tretie, je potrebné za týchto podmienok preskúmať, či konanie na navrátenie lehoty upravené vo vnútroštátnom práve a podmienky, ktorým toto právo podmieňuje uplatnenie tohto konania, sú v súlade s požiadavkami stanovenými v čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, a najmä, či umožňujú dotknutej osobe skutočne využiť dvojťždňovú lehotu na podanie odporu proti trestnému rozkazu, ktorý bol proti nej vydaný, od okamihu, keď sa s ním skutočne oboznámila.

V tejto súvislosti je potrebné najprv zdôrazniť, že vzhľadom na údaje uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania a na pojednávaní pred Súdny dvorom nie je vylúčené, že v situácii, ako je tá dotknutá vo veci samej, príslušné vnútroštátne právo ukladá obvinenému povinnosť podať odpor proti trestnému rozkazu v lehote jedného týždňa od okamihu, keď sa skutočne oboznámil s uvedeným trestným rozkazom. Zdá sa totiž, že čl. 45 Trestného poriadku možno vykladať v tom zmysle, že odpor sa musí podať v lehote jedného týždňa, ktorú toto ustanovenie upravuje na podanie návrhu o navrátenie lehoty.

Ak by sa preukázala takáto povinnosť, bola by v rozpore s čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, pretože by viedla k tomu, že lehota na podanie odporu, ktorá sa musí v súlade s tým, čo bolo uvedené vyššie, priznať obvinenému odo dňa, keď sa skutočne oboznámil s trestným rozkazom, ktorý bol proti nemu vydaný, by sa skrátila o polovicu.

Je potrebné ešte uviesť, že podľa vnútroštátneho súdu obvinený môže podať návrh o navrátenie lehoty len vtedy, ak môže preukázať, že sa u svojho splnomocnenca čo najskôr informoval o existencii trestného rozkazu, ktorý sa ho týka.

Takáto povinnosť je však rovnako nezlučiteľná s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie. Tak zo znenia tohto ustanovenia, ako aj z jeho všeobecnej štruktúry a cieľa sledovaného uvedenou smernicou vyplýva, že orgánom členských štátov prislúcha informovať obvinených o skutkoch, ktoré sú im vytýkané, a že od obvinených nemožno očakávať, že sa čo najskôr informujú o prípadnom vývoji trestného stíhania proti svojej osobe.

Napokon vnútroštátny súd poznamenáva, že návrh o navrátenie lehoty nemá odkladný účinok.

Keďže sa však zdá, že z § 44 ods. 2 Trestného zákona vyplýva, že pokým neuplynie lehota na podanie odporu, zákaz činnosti viesť motorové vozidlo spojený s trestným rozkazom, ako je ten, o ktorý ide vo veci samej, nevyvoláva účinky, čo však prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu, z toho, čo bolo uvedené vyššie, vyplýva, že čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie ukladá, aby bol aj výkon tohto zákazu činnosti viesť motorové vozidlo prerušený počas lehoty dvoch týždňov odo dňa, keď sa dotknutá osoba skutočne oboznámila s týmto trestným rozkazom a počas ktorého táto osoba musí mať možnosť podať odpor proti uvedenému trestnému rozkazu.

Z toho vyplýva, že čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej dvojtýždňová lehota na podanie odporu proti takému trestnému rozkazu, o ktorý ide vo veci samej, začína plynúť od jeho doručenia splnomocnencovi osoby, proti ktorej sa tento trestný rozkaz vydal, pokiaľ má táto osoba skutočne k dispozícii dvojtýždňovú lehotu na podanie odporu proti tomuto trestnému rozkazu odvtedy, ako sa s ním skutočne oboznámila, prípadne v nadväznosti na konanie na navrátenie lehoty v rámci takého konania, bez toho, aby musela preukázať, že uskutočnila potrebné úkony na informovanie sa v čo najkratšom čase u svojho splnomocnenca o existencii uvedeného trestného rozkazu, a pokiaľ je účinnosť tohto trestného rozkazu prerušená počas plynutia tejto lehoty.

V druhom rade je potrebné preskúmať, či čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie bráni tomu, aby mohol byť niekto trestnoprávne postihnutý za to, že porušil zákaz činnosti viesť motorové vozidlo v čase, keď trestný rozkaz ukladajúci takýto zákaz činnosti nadobudol právnu silu rozhodnutej veci, pokiaľ uvedená osoba v danom čase nevedela o existencii takéhoto trestného rozkazu.

V tejto súvislosti je potrebné, po prvé, pripomenúť, že cieľom práva zakotveného v čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie je zaručiť účinný výkon práva obvinených alebo trestne stíhaných osôb na obhajobu. Potrebný účinok tohto práva by bol teda vážne ohrozený, ak by bolo možné vychádzať z trestného rozkazu, ako je ten, o ktorý ide vo veci samej, pri konštatovaní, že tá istá osoba spáchala nový trestný čin v čase, keď vzhľadom na to, že ešte nebola informovaná o prvom trestnom stíhaní vedenom proti nej, táto osoba ešte nemohla napadnúť dôvodnosť tohto obvinenia. Z toho vyplýva, že uvedený čl. 6 bráni tomu, aby nedodržanie trestného rozkazu, ako

je ten dotknutý vo veci samej, mohlo byť trestnoprávne vytykávané osobe, hoci tento trestný rozkaz danej osobe nebol oznámený v súlade s požiadavkami upravenými v tomto ustanovení a nemohla prípadne právnymi prostriedkami upravenými v práve dotknutého členského štátu a pri dodržaní práva EÚ spochybníť skutkové okolnosti, ktoré sa jej v uvedenom trestnom rozkaze vytykajú.

Požadovať od dotknutej osoby, aby dbala na uskutočnenie potrebných úkonov u svojho splnomocnenca s cieľom uistiť sa, že tento splnomocnenec jej správne oznámil trestný rozkaz, ktorý bol voči nej vydaný, by bolo v rozpore s tým istým čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie.

Článok 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie sa má preto vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby bola osoba odsúdená za to, že porušila taký trestný rozkaz, ako je ten dotknutý vo veci samej, v deň, keď nemožno preukázať, že príslušné vnútroštátne orgány zabezpečili, že sa skutočne oboznámila s obsahom uvedeného trestného rozkazu. Tento výklad čl. 6 smernice platí aj vtedy, ak trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť v okamihu, keď sa predpokladá, že osoba, proti ktorej bol vydaný, ho porušila, a to aj vtedy, ak táto osoba od okamihu, keď sa oboznámila s týmto trestným rozkazom, nepodala návrh na začatie konania na navrátenie lehoty s cieľom odňať právnu silu rozhodnutej veci, ktorú nadobudol uvedený trestný rozkaz. Takýto výklad totiž neohrozuje riadne dodržiavanie zásady právnej sily rozhodnutej veci. V tejto súvislosti stačí uviesť, že právna sila rozhodnutej veci, ktorou sa vyznačuje odsúdenie osoby na zákaz činnosti viesť motorové vozidlo, nie je narušená len z toho dôvodu, že nedodržanie tohto zákazu uvedenou osobou nevedie nevyhnutne k uloženiu novej trestnoprávnej sankcie.

Po druhé, je potrebné zdôrazniť, že zásada prednosti práva EÚ, ktorá zakotvuje prednosť tohto práva pred právom členských štátov, ukladá všetkým orgánom členských štátov povinnosť priznať plný účinok jednotlivým normám EÚ, pričom právo členských štátov nemôže mať vplyv na účinok priznaný týmto jednotlivým normám na území uvedených štátov [pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-573/17, *Popławski* („Popławski II“), body 53 a 54, ako aj rozsudok v spojených veciach C-585/18, C-624/18 a C-625/18, *A. K. a iní*, body 157 a 158].

Po tretie, je potrebné zdôrazniť, že ako sa v podstate uvádza v odôvodneniach č. 14 a 41 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie, táto smernica sa opiera o práva stanovené najmä v čl. 47 Charty základných práv EÚ a smeruje

k podpore týchto práv [pozri v tomto zmysle rozsudok vo veci C-612/15, *Kolev a iní* („Kolev I“), bod 88].

Konkrétnejšie, cieľom čl. 6 uvedenej smernice je zabezpečiť účinný výkon práva na obhajobu, ako aj spravodlivé súdne konanie. Takéto ustanovenie tak výslovne zakotvuje aspekt práva na účinný prostriedok nápravy zakotveného v čl. 47 Charty základných práv EÚ. Z toho vyplýva, že rovnako ako čl. 47 Charty základných práv EÚ, ktorý je sám osebe postačujúci, a na to, aby bolo jednotlivcom priznané samostatne uplatniteľné právo, nemusí byť spresnený ustanoveniami práva EÚ alebo vnútroštátnym právom, je potrebné čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie považovať za ustanovenie s priamym účinkom (pozri analogicky rozsudok Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-585/18, C-624/18 a C-625/18, *A. K a iní*, body 162 a 163).

Vnútroštátnemu súdu preto prislúcha, aby v rámci svojich právomocí prijal všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie plného účinku tohto čl. 6 2012/13/EÚ o práve na informácie. Potrebný účinok čl. 6 smernice by bol vážne ohrozený, ak by osoba bola odsúdená z dôvodu, že porušila zákaz uložený trestným rozkazom, ako je ten dotknutý vo veci samej, ktorý jej nebol oznámený v súlade s požiadavkami stanovenými v tomto článku. Za týchto okolností vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby v rámci svojich právomocí podal taký výklad vnútroštátneho práva, ktorý v čo najväčšej možnej miere zachováva potrebný účinok čl. 6 smernice, a ak to nie je možné, aby ponechal neuplatnené akékoľvek vnútroštátne ustanovenie, ktoré je v rozpore s ním.

4.4 Výrok rozhodnutia⁴⁶

Súdny dvor EÚ, po posúdení relevantných aspektov posudzovanej polemiky, vo veci C-615/18, *U. Y.*, **judikoval nasledovné** – článok 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že (i) nebráni právnej úprave členského štátu EÚ, podľa ktorej dvojtyždňová lehota na podanie odporu proti trestnému rozkazu ukladajúcemu určitej osobe zákaz činnosti viesť motorové vozidlo začína plynúť od jeho doručenia splnomocnencovi tejto osoby, pokiaľ má uvedená osoba skutočne k dispozícii dvojtyždňovú lehotu na podanie odporu proti tomuto trestnému rozkazu odvetdy, ako sa s ním skutočne oboznámila, prípadne v nadväznosti na konanie

⁴⁶ Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-615/18, *U. Y.* – výrok rozhodnutia.

na navrátenie lehoty alebo v rámci takého konania, bez toho, aby musela preukázať, že uskutočnila potrebné úkony na informovanie sa v čo najkratšom čase u svojho splnomocnenca o existencii uvedeného trestného rozkazu, a pokiaľ je účinnosť tohto trestného rozkazu prerušená počas plynutia tejto lehoty; uvedené ustanovenie smernice (ii) bráni právnej úprave členského štátu EÚ, podľa ktorej sa osobe s bydliskom v inom členskom štáte uloží trestnoprávna sankcia, ak odo dňa nadobudnutia právnej sily rozhodnutej veci nedodrží trestný rozkaz, ktorým sa jej uložil zákaz činnosti viesť motorové vozidlo, aj keby táto osoba nevedela o existencii takéhoto trestného rozkazu v čase, keď porušila zákaz činnosti viesť motorové vozidlo, ktorý z neho vyplýva.

Záver

V oblasti procesných práv v medzinárodnom (európskom) kontexte dokumentmi zásadného významu sú *Dohovor Rady Európy o ochrane ľudských práv a základných slobôd* z roku 1950, *Medzinárodný pakt OSN o občianskych a politických právach* z roku 1966 a *Charta základných práv EÚ*. Na úrovni EÚ boli prijaté taktiež osobitné smernice upravujúce procesné práva v trestnom konaní, vrátane *smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie*, ktorej výklad dopĺňa judikatúra Súdneho dvora EÚ.

Smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie sa neobmedzuje „iba“ na samotné právo na informácie, ale jej rozsah je širší. Zaručuje právo na informácie o právach, právo na písomné poučenie o právach pri zatknutí, t. j. právo na listinu práv v trestnom konaní, právo na písomné poučenie o právach pri európskom zatýkacom rozkaze t. j. právo na listinu práv v konaní o európskom zatýkacom rozkaze, právo na informácie o obvinení, ako aj právo na prístup k spisovému materiálu.

Na jednej strane, aplikačná prax nachádza legislatívne vnímanie práva na informácie v trestnom konaní v uplatniteľných právnych predpisoch. Na strane druhej, stále sa objavujú polemiky, na ktoré uplatniteľnú odpoveď nepodáva. To dáva Súdnemu dvoru EÚ priestor sa vyjadriť a dotvoriť vnímanie uplatniteľnej právnej úpravy, vrátane smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie.

Súdny dvor EÚ vo veci C-612/15, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev I“), judikoval, že čl. 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje postup ukončenia trestného konania, o aký ide v § 368 a § 369 bulharského Trestného poriadku (*Nakazatelnoprocesualen kodex*), ak sa táto právna úprava uplatňuje na konania začaté v súvislosti s prípadmi závažného podvodu alebo inej závažnej protiprávnej činnosti poškodzujúcej finančné záujmy EÚ v colnej oblasti. Vnútroštátnemu súdu prislúcha zabezpečiť plný účinok čl. 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ tak, že podľa potreby upustí od uplatnenia uvedenej právnej úpravy, pričom musí dbať o to, aby bolo zaručené dodržiavanie základných práv obvinených osôb. Súdny dvor zároveň judikoval, že čl. 6 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby boli podrobné informácie o obvinení oznámené obhajobe po podaní obžaloby súdu, ale ešte predtým, ako tento súd začne posudzovať

dôvodnosť obvinenia a nezačne pojednávať o veci, či dokonca po začatí týchto pojednávaní, ale ešte pred rozhodnutím súdu, ak neskôr došlo k zmene takto oznámených informácií, s výhradou, že súd prijme všetky potrebné opatrenia na zaručenie dodržiavania práva na obhajobu a spravodlivý proces. Čl. 7 ods. 3 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd musí zaručiť, aby bol obhajobe umožnený účinný prístup k spisovému materiálu, pričom tento prístup možno umožniť po podaní obžaloby súdu, ale ešte predtým, ako tento súd začne posudzovať dôvodnosť obvinenia a než skutočne začne hlavné pojednávanie na tomto súde, či dokonca po začatí týchto pojednávaní, ale ešte pred rozhodnutím súdu, ak boli do spisu na konajúcom súde pridané nové informácie, s výhradou, že súd prijme všetky potrebné opatrenia na zaručenie dodržiavania práv na obhajobu a spravodlivý proces. Súdny dvor v neposlednom rade judikoval, že čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť obhajcu zvoleného dvomi obvinenými osobami proti vôli týchto osôb preto, lebo tieto osoby majú protichodné záujmy, ani tomu, aby tento súd umožnil uvedeným osobám zvoliť si nového obhajcu alebo prípadne aby on sám nahradil prvého obhajcu ustanovením *ex offico* (pozn.: *ex offico* znamená z úradnej moci) dvoch obhajcov.

Vo veci C-704/18, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“), Súdny dvor EÚ judikoval, že s ohľadom na výklad čl. 6 ods. 3 a čl. 7 ods. 3 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní, ktorý podal Súdny dvor vo výroku rozsudku vo veci C-612/15, *Kolev a iní*, čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni pravidlu vnútroštátneho procesného práva, ktoré vnútroštátnemu súdu vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, ukladá povinnosť, aby vyhovel záväznému pokynu, ktorý mu adresoval súd vyššieho stupňa, vrátiť vec po ukončení súdnej fázy trestného konania prokurátorovi, aby boli napravené procesné pochybenia, ku ktorým došlo v prípravnej fáze tohto konania, pokiaľ sú tieto ustanovenia práva EÚ, tak ako ich vyložil Súdny dvor vo výroku uvedeného rozsudku, dodržané v rámci prípravnej fázy trestného konania alebo v rámci po nej nasledujúcej súdnej fázy tohto konania.

Vo veci C-615/18, *U. Y.*, Súdny dvor EÚ judikoval, že čl. 6 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že (i) nebráni právnej úprave členského štátu EÚ, podľa ktorej dvoj-
týždňová lehota na podanie odporu proti trestnému rozkazu ukladajúcemu

určitej osobe zákaz činnosti viesť motorové vozidlo začína plynúť od jeho doručenia splnomocnencovi tejto osoby, pokiaľ má uvedená osoba skutočne k dispozícii dvojtýždňovú lehotu na podanie odporu proti tomuto trestnému rozkazu odvtedy, ako sa s ním skutočne oboznámila, prípadne v nadväznosti na konanie na navrátenie lehoty alebo v rámci takého konania, bez toho, aby musela preukázať, že uskutočnila potrebné úkony na informovanie sa v čo najkratšom čase u svojho splnomocnenca o existencii uvedeného trestného rozkazu, a pokiaľ je účinnosť tohto trestného rozkazu prerušená počas plynutia tejto lehoty; uvedené ustanovenie smernice (ii) bráni právnej úprave členského štátu EÚ, podľa ktorej sa osobe s bydliskom v inom členskom štáte uloží trestnoprávna sankcia, ak odo dňa nadobudnutia právnej sily rozhodnutej veci nedodrží trestný rozkaz, ktorým sa jej uložil zákaz činnosti viesť motorové vozidlo, aj keby táto osoba nevedela o existencii takéhoto trestného rozkazu v čase, keď porušila zákaz činnosti viesť motorové vozidlo, ktorý z neho vyplýva.

Použité zdroje

Literatúra

- ČENTĚŠ, J. a kol. *Trestné právo procesné: Osobitná časť*, 2. vydanie. Šamorín: Heuréka, 2022, 552 strán.
- ČENTĚŠ, J. a kol. *Trestný poriadok: Veľký komentár*, 5. vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2022, 1083 strán.
- FUNTA, R. – JURIŠ, F. – KLIMEK, L. *Európske právo*, 3. doplnené a rozšírené vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2024, 516 strán.
- IVOR, J. – KLIMEK, L. – ZÁHORA, J. *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina: Eurokódex, 2013, 888 strán.
- IVOR, J. – ZÁHORA, J. – POLÁK, P. *Trestné právo procesné II: Priebeh trestného konania*, 2. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2021, 496 strán.
- JOSEPH, S. – CASTAN, M: *The International Covenant on Civil and Political Rights: Cases, Materials and Commentary*. Oxford: Oxford University Press, 2013, 1042 strán.
- KLIMEK, L. *Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie za roky 2018 až 2022 vo veciach trestných*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2024, 204 strán.
- KLIMEK, L. *Letter of Rights for Persons Arrested on the Basis of a European Arrest Warrant: A Novelty Under the Directive 2012/13/EU*. In: *International and Comparative Law Review*, Vol. 13 (2013), No. 1/2013, pp. 159 – 166.
- KLIMEK, L. *Listina práv v trestnom konaní v EÚ*. In: *Trestní právo*, roč. 17 (2013), č. 2/2013, s. 28 – 33.
- KLIMEK, L. *Mutual Recognition of Judicial Decisions in European Criminal Law*. Cham: Springer, 2017, 742 strán.
- KLIMEK, L. *Návrh smernice o práve na informácie v trestnom konaní: posilnenie práva na informácie v trestnom konaní a v konaní o európskom zatýkacom rozkaze*. In: *Justičná revue*, roč. 64 (2012), č. 6 – 7/2012, s. 865 – 873.
- KLIMEK, L. *Posilnenie procesných práv v trestnom konaní: aktuálny vývoj legislatívnych opatrení v EÚ*. In *Trestní právo*, roč. 15 (2011), č. 10/2011, s. 22 – 27.
- KLIMEK, L. *Procesnoprávne súvislosti trestného práva Európskej únie*. In: KLIMEK, L. (ed.). *Trestné právo Európskej únie v teórii a praxi: zborník vedeckých príspevkov so zameraním na teoretické a praktické otázky*

- trestného práva Európskej únie, vrátane judikatúry Súdneho dvora Európskej únie. Brno: Tribun EU, 2020, s. 169 – 256.
- KLIMEK, L. *Trestnoprávne záruky Charty základných práv Európskej únie: krok vpred alebo „nový obal“ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd?* In: MARKOVÁ, V. (ed.). *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi: zborník príspevkov z 3. ročníka interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou poriadanej Katedrou trestného práva Akadémie policajného zboru v Bratislave dňa 19. marca 2015*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2015, s. 339 – 349.
- KLIMEK, L. *Základy trestného práva Európskej únie*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 264 strán.
- PEERS, S. – HERVEY, T. – KENNER, J. – WARD, A. (eds.) *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary*. Oxford: Bloomsbury Publishing, 2014, 1865 strán.
- SCHABAS, W. A. *The European Convention on Human Rights: A Commentary*. Oxford: Oxford University Press, 2015, 1308 strán.

Právne predpisy

- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rada Európy, Séria európskych zmlúv č. 005 [1950]; oznámenie č. 209/1992 Zb.
- Charta základných práv Európskej únie. Úradný vestník EÚ, C 83/389, 30. marec 2010.
- Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach; vyhláška č. 120/1976 Zb.
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní. Úradný vestník EÚ, L 142/1, 1. jún 2012.
- Uznesenie Rady z 30. novembra 2009 o pláne na posilnenie procesných práv podozrivých alebo obvinených osôb v trestnom konaní. Úradný vestník EÚ, C 295/1, 4. december 2009.
- Zmluva o EÚ v znení Lisabonskej zmluvy. Úradný vestník EÚ, C 83/13, 30. marec 2010.

Judikatúra Súdneho dvora EÚ a súvisiace dokumenty

- Rozsudok Súdneho dvora ES z 18. júna 1991 vo veci C-260/89, *Elliniki*.
- Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 5. júna 2018 vo veci C-612/15, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev I“).

Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 12. februára 2020 vo veci C-704/18, *Nikolaj Kolev a iní* („Kolev II“).

Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 3. septembra 2008 v spojených veciach C-402/05 P a C-415/05 P, *Kadi*.

Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 14. mája 2020 vo veci C-615/18, *U. Y.*

Stanovisko 2/13 Súdneho dvora EÚ z 18. decembra 2014.

Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Okresný súd Kehl (Nemecko) 28. septembra 2018 – trestné konanie proti U. Y. (vec C-615/18).

Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Špecializovaný trestný súd (Bulharsko) 18. novembra 2015 – trestné konanie proti Kolevovi a iným (vec C-612/15).

Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Špecializovaný trestný súd (Bulharsko) 12. novembra 2018 – trestné konanie proti L. D., M. E., N. F., O. G., P. H. a R. I. (vec C-704/18).

Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 10. augusta 2006, *Padalov proti Bulharsku* (sťažnosť č. 54784/00).

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 11. decembra 2008, *Panovits proti Cypru* (sťažnosť č. 4268/04).

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. júla 2000, *Mattoccia proti Taliansku* (sťažnosť č. 23969/94).

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 27. marca 2007, *Talat Tunc proti Turecku* (sťažnosť č. 32432/96).

Ostatné zdroje

Európska komisia: Žiadosť o stanovisko, ktorú podala Európska komisia podľa článku 218 ods. 11 ZFEÚ (Stanovisko 2/13), 2013/C 260/32.

O autorovi

Doc. JUDr. et PhDr. mult. Libor Klimek, PhD., Dr. h. c. je advokát, vysokoškolský učiteľ, autor a recenzent.

V aplikačnej praxi pôsobí ako samostatný advokát so sídlom v Starom Meste Bratislavy. Je špecialistom pre trestné právo. V minulosti pôsobil ako poradca prvého senátu Ústavného súdu SR vo veciach trestného práva. Pôsobil taktiež na Ministerstve spravodlivosti SR ako spolutvorca zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a spolutvorca Európskej siete pre práva obetí. Neskôr založil vlastnú advokátsku kanceláriu v Bratislave. Právne služby poskytoval klientom z 10 krajín (SR, Nemecko, Rakúsko, Spojené kráľovstvo, Taliansko, Belgicko, Poľsko, Maďarsko, Srbsko a Litva).

Na akademickej pôde pôsobí ako docent na Katedre trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Ako hosťujúci profesor prednáša na Právnickej fakulte Lipskej Univerzity v Nemecku. Je externým členom štátnicových komisií trestného práva v doktorandskom stupni štúdia (PhD.) na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity, Právnickej fakulty Univerzity Komenského, Právnickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe (Česká republika) a Právnickej fakulty Univerzity vo Vilniuse (Litva).

Pravidelne prednáša na medzinárodných kongresoch, konferenciách a prednáškových pobytoch doma a v zahraničí, v minulosti napríklad v Oxforde (Spojené kráľovstvo), v Cambridge (Spojené kráľovstvo), v Lipsku (Nemecko), v Moskve (Rusko), v Prahe (Česko) či vo Varšave (Poľsko).

Je autorom renomovaných svetových vydavateľstiev *Wolters Kluwer* a *Springer*, ako aj časopisov *Justičná revue* a *Štát a právo*. V Moskve pôsobí ako člen redakčnej rady časopisu *Economic Problems and Legal Practice* (Ekonomické problémy a právna prax). Publikoval viac než 200 diel, a to vo viacerých krajinách sveta. Jeho diela boli citované takmer vo všetkých krajinách Európy, ale taktiež v mnohých krajinách Ázie (napr. v Japonsku, Číne, Iráne, Južnej Kórei, Thajsku) či krajinách Ameriky (napr. Spojené štáty Americké a Brazília), a v dielach renomovaných vydavateľstiev, ako napríklad Oxford University Press, Cambridge University Press, C. H. Beck, Springer či Wolters Kluwer. Citoval ho taktiež Európsky parlament a generálny advokát Súdneho dvora EÚ (vo veci C-268/17 – A. Y.).

Venuje sa taktiež posudkovej a expertíznej činnosti. Je oponentom diplomových, rigorózných a dizertačných prác. Je recenzentom odborných a vedeckých kníh vydaných na Slovensku, ako aj v zahraničí. Posudzuje odborné a vedecké články pre domáce a zahraničné časopisy – napr. pre časopis *Justičná revue*, ktorý vydáva Ministerstvo spravodlivosti SR, vo Švajčiarsku pre časopis *Pravidlá* [Laws], ako aj pre ruský časopis *Ekonomické problémy a právna prax* [Проблемы экономики и юридической практики], ktorý vydáva renomované moskovské vydavateľstvo Yur-VAK. Ako národný expert pre slovenské trestné právo vypracováva právne analýzy pre Ústav právnych vied Poľskej akadémie vied vo Varšave a participuje ako externý člen na jej medzinárodných projektoch.

Vzdelanie v odbore právo nadobudol na Fakulte práva Bratislavskej vysokej školy práva (2010). Na Univerzite v Cambridge získal certifikát britskej angličtiny (2011). Doktorandské štúdium v odbore trestné právo a obhajobu dizertačnej práce *European Arrest Warrant* (neskôr publikovaná vydavateľstvom Springer ako monografia, 2015, 375 strán) absolvoval s vyznamenaním, a to na Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy (2013). Na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity obhájil habilitačnú prácu *Mutual Recognition of Judicial Decisions in European Criminal Law* (Springer, 2017, 742 strán) a bol habilitovaný na docenta v odbore trestné právo (2018).

Ovláda a pravidelne používa päť jazykov.